

HE 65/2001 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle arpajaislaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 197/1999 vp) täydentämisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki totopelien tuottojen käyttämisestä hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämiseen.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin perusteista, edellytyksistä ja menettelystä myönnettäessä harkinnanvaraista avustusta hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämiseen sekä avustuksen käytöstä. Ehdotettuun lakiin otettaisiin säännökset myös avustuksen käytön valvonnasta ja tarkastuksista. Lisäksi laissa säädettäisiin avustuksen palauttamisesta ja takaisinperinnästä sekä sitä koskevasta viranomaisen toimivallasta.

Esityksen tarkoituksena on toteuttaa perustuslain asettamat vaatimukset sääntelyn tasosta, avustusten hakijoiden ja saajien velvoitteiden perusteista sekä turvata hyvät hallinnon takeet. Tarkemmat säännökset avustuksen talousarvion mukaisesta hakemisesta,

myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä sekä niihin liittyvistä ehdoista voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella.

Esitys liittyy hallituksen esitykseen arpajaislaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Arpajaislakia koskevaan esitykseen sisältyy säännöksiä myös totopelien tuotoista myönnettäviin valtionavustuksiin ja nyt annettava hallituksen esitys on luonteeltaan täydentävä hallituksen esitys. Nykyinen valtionapusäädös ei täytä perustuslain vaatimusta laintasoiesta sääntelystä. Totopelien tuottojen käyttämisestä tulee säätää lailla ja arpajaislaissa esitetään niistä säädettäväksi omalla erityislailla. Ehdotetun lain käsittely liittyy arpajaislain kokonaisuudistukseen ja ehdotetun lain on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti arpajaislain kanssa.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila.....	3
1.1. Totopelit.....	3
1.2. Totopelien kokonaisvaihdon jakautuminen	3
1.3. Totopelien tuotonjako.....	3
1.4. Käytäntö	3
1.5. Avustuksen saajat	4
1.6. Avustuskohteet	4
1.7. Avustuksen myöntäminen.....	5
2. Nykytilan arviointi.....	5
2.1. Perustuslain vaatimukset	5
2.2. Arpajaislain kokonaisuudistus ja tarve liitännäiselle hallituksen esityk- selle 5	5
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	5
3.1. Tavoitteet	5
3.2. Keskeiset ehdotukset	6
3.3. Esityksen vaikutukset	6
4. Asian valmistelu	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	7
1. Lakiehdotuksen perustelut.....	7
1.1. Laki totopelien tuottojen käyttämisestä hevoskasvatuksen ja hevosurhei- lun edistämiseen.....	7
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset.....	24
3. Voimaantulo	24
LAKIEHDOTUKSET	25
totopelien tuottojen käyttämisestä hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämi- seen.....	25

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Totopelit

Arpajaislain (491/1965) 3 §:n mukaan Suomessa tapahtuvan hevoskasvatuksen edistämiseen ja hevosurheilun tukemiseen voidaan Suomessa toimivalle raviurheilun ja hevosjalostuksen keskusjärjestölle antaa lupa toimeenpanna totopelejä. Arpajaislain 3 §:ää on muutettu vuonna 2000 annetulla lailla (1126/2000) siten, että 1 päivästä tammikuuta 2001 on mahdollista myöntää toimilupa keskusjärjestön kokonaan omistamalle osakeyhtiölle ja vuodeksi 2001 toimilupa on myönnetty Fintoto Oy:lle.

Suomen Hippos ry on perustettu vuonna 1973, jolloin raviurheilun keskusjärjestö Ravirengas ja Hevosjalostusliittojen keskusliitto yhdistyivät. Suomen Hippos ry:n jäseninä ovat hevosjalostusliitot, raviradat ja paikallisia ravi- ja ratsastusseuroja sekä eräitä muita hevosurheilun yhteisöjä. Vuonna 2000 Suomen Hippos ry:llä oli 129 jäsenjärjestöä.

Vuoden 2001 alusta alkaen Suomen Hippos ry:ssä toteutettiin organisaatiomuutos, jolloin yhdistyksen kokonaan omistamalle Fintoto Oy:lle siirrettiin totopelitoimintaan liittyvät tehtävät. Yhtiölle on siirretty pelijärjestelmään liittyvät vastuut ja se vastaa pelien myynnistä, markkinoinnista ja taloushallinnosta. Organisaatiomuutoksen tavoitteena on turvata hevostalouden taloudelliset toimintatiedellytykset pyrkimällä järjestämään totopelitoiminta aiempaa tehokkaammin sekä pelitoiminnan läpinäkyvyyden lisääminen ja valvonnan selkiyttäminen.

1.2. Totopelien kokonaisvaihdon jakautuminen

Raveja järjestetään ympäri vuoden vuosittain noin 580 yli 40 raviradalla. Raviurheilu on yksi Suomen suosituimmista urheilulajeista ja raveja seuraa vuosittain noin 800 000 katsojaa. Vuonna 2000 hevospelien kokonaisvaihto oli 1 124 miljoonaa markkaa, josta Oy Veikkaus Ab:n järjestämien raviveikkausten osuus oli 415 miljoonaa markkaa ja totopelien osuus 709 miljoonaa markkaa.

Vuonna 2000 yhteensä 709 miljoonan markan totopelivaihdosta tuloutui pelaajille voittoina noin 525 miljoonaa markkaa. Raviradoille ja Suomen Hippos ry:lle tuloutui yhteensä noin 116 miljoonaa markkaa. Arpajaisveron osuus oli 35,5 miljoonaa markkaa ja valtion osuus 32,7 miljoonaa markkaa.

1.3. Totopelien tuotonjako

Totopelien tuoton tulouttamisesta valtion talousarvioon ja tuottojen käyttämisestä säädetään arpajaislain nojalla annetussa totopeliasetuksessa (236/1995). Totopelien tuotosta valtion käytettäväksi tulevaa osuutta vastaava määräraha otetaan valtion talousarvioon. Totopeliasetuksen 11 §:n mukaan tämän määrärahan jaon suorittaa maa- ja metsätalousministeriö. Avustusten myöntämisestä, käyttämisestä, maksamisesta ja käytön valvonnasta on totopeliasetuksen 11 §:n mukaan voimassa, mitä valtionavusta hevosjalostuksen edistämiseen ja hevosurheilun tukemiseen annetussa asetuksessa (244/1992) säädetään ja valtioneuvoston päätöksessä valtionavustuksia koskeviksi yleismääräyksiksi (490/1965) määrätään. Asetusta on muutettu vuonna 1995 (774/1995), jolloin avustavia eläinlääkäreitä koskeva 14 § kumottiin ja vuonna 2000 (1186/2000), jolloin sen 1 ja 6 §:ää muutettiin valtionavun myöntämisen mahdollistamiseksi myös raviurheilun ja hevosjalostuksen keskusjärjestön kokonaan omistamalle osakeyhtiölle.

1.4. Käytäntö

Valtion talousarvio ja talousarvion soveltamismääräykset muodostavat perustan valtionavustuksen myöntämistä koskevalle käytännölle. Myöntämisperusteet on sovitettava vedonlyönnistä valtiolle kertyvien tulojen rajoihin. Talousarvion soveltamismääräysten mukaan valtionavun myöntäjän tulee huolehtia siitä, että totopeleistä valtiolle kertyneillä varoilla rahoitettavat välttämättömät tarpeet voidaan hoitaa, vaikka varoja ei kertyisikään talousarviossa arvioitua määrää. Talousarviossa hevostalouden edistämistä koskeva momentti on arviomääräraha.

Neuvoa antavana elimenä toimii hevostalousneuvottelukunta, jossa ovat edustajat maa- ja metsätalousministeriön lisäksi valtiovarainministeriöstä, opetusministeriöstä, Suomen Hippos ry:stä ja Suomen Ratsastajainliitto ry:stä.

Valtion osuus määräytyy arpajaislain nojalla myönnetyn toimiluvan perusteella. Osuus on määräytynyt pelimuotokohtaisten progressiivisten taulukoiden perusteella, jolloin valtion osuus on vaihdellut viime vuosina keskimäärin 4,3 prosentista 4,6 prosenttiin. Vaihto ja valtion kertymä oli alimmillaan 1990-luvun alkupuolella. Vuonna 1994 valtion osuus oli 17,7 miljoonaa markkaa. Totopelien kokonaisvaihto oli vuonna 1994 noin 440 miljoonaa markkaa, vastaava luku vuonna 2000 oli noin 710 miljoonaa markkaa. Valtion osuus vuonna 2000 oli 32,7 miljoonaa markkaa. Vuonna 2001 valtion osuus määräytyy kiinteiden pelimuotokohtaisten prosenttiosuuksien mukaan. Prosenttiosuus vaihtelee pelimuodosta riippuen 3—5 prosenttiin. Totopeleistä arvioidaan valtionosuuksena kertyvän 32 500 000 markkaa, jota vastaava tulo on merkitty momentille 12.30.30. Kun valtion osuudesta käytetään luvussa 30.21 myönnettäviä määrärahoja vastaavasti maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskukselle hevostalouden tutkimukseen 1 000 000 markkaa, valtion osuudesta jää tälle momentille 31 500 000 markkaa käytettäväksi hevostalouden edistämistä ja hevostalouden tukemista varten.

1.5. Avustuksen saajat

Avustusta voidaan valtion talousarvion rajoissa myöntää hevosjalostus- ja raviurheilujärjestöjen keskusjärjestölle ja ratsastusurheilujärjestöjen keskusjärjestölle sekä näiden jäsenjärjestölle tai -yhteisölle, kunnalle sekä vuoden 2001 alusta lukien totopelitoimintoja varten perustetulle, keskusjärjestön kokonaan omistamalle osakeyhtiölle, Fintoto Oy:lle.

Hevostalouden edistämiseen tarkoitettua avustusta on tarkoituksenmukaista myöntää hevostalouden keskusjärjestöille, jotka vastaavat hevoskasvatus-, -jalostus ja -urheilutoiminnan kehittämistä maassamme. Järjestöillä on keskeinen tehtävä koulutus-, järjestö-, neuvonta-, tiedotus-, kehittämis- ja

julkaisutoiminnassa.

1.6. Avustuskohteet

Avustuskohteiden alustava määrittely tehdään talousarvion yhteydessä. Keskusjärjestöjen avustukset kohdistuvat keskeisesti kehittämisen-, neuvonta-, kantakirjaus-, hevoskasvatus- ja hevosurheilutoimintaan sekä kalusto- ja laitehankintoihin ja näiden kunnossapitoon.

Hevostalouden edistämistoimintaan tarkoitettuista varoista on Suomen Hippos ry:lle ja alueorganisaatioina toimiville hevosjalostusliitoille myönnetty yleisavustusta hevosjalostukseen liittyvään toimintaan. Muut avustusmuodot ovat luonteeltaan erityisavustuksia.

Suomen Hippos ry hevosjalostus- ja raviurheilujärjestöjen keskusjärjestönä saa vuosittain hevosjalostustoiminnan järjestämiseen avustusta 0,9 miljoonaa markkaa. Vastaviin tehtäviin on Hippoksen alueorganisaatioina toimiville hevosjalostusliitoille myönnetty tukea yhteensä noin miljoona markkaa vuosittain. Näiden osalta valtionapujärjestelmässä on siirrytty kustannuserusteisesta järjestelmästä toimintasuunnitelmien, tavoitteiden ja toiminnan määrästä johdettujen laskennallisten perusteiden mukaan määräytyvään valtionapujärjestelmään. Hevosjalostusliittojen osalta tuki määräytyy pääosin tunnistettujen hevosten lukumäärän perusteella.

Maa- ja metsätalousministeriö tulosoittaa ja valvoo maaseutuneuvontaa ministeriön tukeman toiminnan osalta. Ministeriö laatii yhteistyössä maatalouden neuvontajärjestöjen kanssa tulossopimuksen, jossa yhdistykset asettavat avaintulosalueet ja sitoutuvat toteuttamaan tulostavoitteet sekä budjettivuonna että toiminta- ja taloussuunnitelmakautena, siltä osin kuin järjestö saa valtionapua. Vuosittain käydään ministeriön ja yhdistysten välillä tuloskeskusteluja, joissa todetaan, onko tavoitteet saavutettu ja tarve tarkistaa asetettuja tavoitteita.

Suurimman osan vedonlyöntiosuuden käytöstä muodostavat raviratojen palkintotuki sekä hevoskasvatuksen tuki. Tuki ohjataan Suomen Hippos ry:lle ja Fintoto Oy:lle, jotka tiettyjen perusteiden mukaisesti jakavat tuen

edelleen raviradoille ja hevoskasvattajille. Hevosnomistajien merkittävin tulonlähde ovat hevoskilpailuissa maksettavat palkinnot. Raviradoille maksettavan palkintotuen tarkoituksena on turvata ravikilpailutoiminnan kehittämisedellytykset ja turvata kasvatuksen ja valmennuksen säilyminen maan eri osissa. Tuella on voitu korottaa palkintotasoa alueilla, missä palkintojenmaksukyky alhaisempien pelivaihtojen vuoksi ei ole kilpailukykyinen. Kasvatustuesta merkittävä osa muodostuu kasvattajapalkkioista.

Valtion totopeliosuudesta rahoitetaan maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen hevosalan tutkimusta vuosittain noin 1 miljoonalla markalla. Tutkimuksen pääpaino on viime vuosina ollut ravitsemus-, valmennus- ja elinympäristötutkimuksessa.

Muita avustuskohteita ovat Suomen Hippos ry:lle myönnettävä avustus kansainväliseen kilpailutoimintaan, dopingtutkimukseen sekä totopelilaitteiden linja- ja huoltomaksuihin. Suomen Ratsastajainliitto ry:lle on myönnetty tukea tulospalvelujärjestelmän kehittämiseen, kilpailukaluston hankintaan ja korjaukseen, hevosten dopingtutkimukseen ja kilpailutoiminnan kehittämiseen. Suomen Ratsastajainliitto ry:lle toiminta-avustusta myönnetään opetusministeriöstä veikkausvoittovaroista. Toiminta-avustus kohdennetaan nuoriso- ja aikuisliikuntaan sekä huippu-urheiluun.

1.7. Avustuksen myöntäminen

Hakemuksessa on esitettävä yhteystiedot, haettavan avustuksen määrä, käyttö- ja jakoperusteet, kustannusarvio ja kokonaiskustannukset sekä näiden yksilöinti, hakuvuotta koskeva toimintasuunnitelma ja talousarvio sekä tilinpäätösasiakirjat. Päätöksessä mainitaan myönnettävän tuen määrä, maksatusmenettely ja -ehdot, yleiset tuen käyttöä koskevat ehdot, tarkastamisoikeus, mahdollinen tuen peruuttaminen tai takaisinperintä, oikeusohjeet ja valitusosoitus.

Avustuksen myöntämisestä päättää maa- ja metsätalousministeriö. Järjestöjen toiminnallisen tuen perusteena ovat laskennalliset perusteet. Erityisavustusten osalta muodostuneet kokonaiskustannukset. Päätöksessä edellytetään avustuksen saajan toimittamaan ti-

liselvitys tai muu luotettava ja riittävä selvitys avustuksen käytöstä. Maksatus tehdään maksatuspyynnön ja hyväksytyjen tiliselvitysten perusteella.

2. Nykytilan arviointi

2.1. Perustuslain vaatimukset

Perustuslain mukaan julkista valtaa voidaan käyttää ainoastaan lain nojalla. Viranomaisten ja muiden julkista valtaa käyttävien toimivallan perusteista on säädettävä lailla. Lailla säädettäviä asioita ovat avustuksen saajaan kohdistuvat, avustuksen käyttöä koskevat ehdot ja rajoitukset sekä avustusten käytön valvonta, tarkastusoikeus ja takaisinperintä. Asetuksenantovallan rajojen on käytävä selkeästi, tarkkarajaisesti ja yksiselitteisesti ilmi laista.

2.2. Arpajaislain kokonaisuudistus ja tarve liitännäiselle hallituksen esitykselle

Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys arpajaislaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 197/1999 vp). Arpajaislakiin otettaisiin säännöksiä raha-automaatti-, veikkaus- ja totopelien tuotoista myönnettäviksi valtionavustuksiksi. Perustuslakivaliokunta on katsonut hallituksen esityksestä antamassaan lausunnossa (PeVL 23/2000 vp), että rahapelien tuotosta jaettavien avustusten myöntämisperusteista olisi asianmukaista säätää lailla, vaikka kyse onkin harkinnanvaraisesta eikä säädettyyn oikeuteen perustuvasta avustuksesta. Avustuksen palauttamisesta ja takaisinperinnästä tulee valiokunnan perustuslain 80 §:lle antaman tulkinnan mukaan säätää lailla eikä asetuksella. Ehdotettu laki tulisi käsitellä arpajaislain kokonaisuudistuksen mukana liitännäisenä hallituksen esityksenä, johtuen arpajaislain ja ehdotetun lain asiallisesta yhteydestä.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet

Uudistuksen tavoitteena on toteuttaa perustuslain asettamat vaatimukset sääntelyn ta-

sosta ja avustusten hakijoiden ja saajien velvoitteiden perusteista. Tavoitteena on turvata perustuslaissa tarkoitetut hyvän hallinnon taakeet harkinnanvaraisten valtionavustusten myöntämiseen, maksamiseen, käytön valvonnassa, palauttamisessa, tarkastuksissa, tiedonsaannissa, tietojen luovuttamisessa, viivästyskorosta, kuittauksesta, muutoksenhausta ja takaisinperinnässä.

3.2. Keskeiset ehdotukset

Ehdotettua lakia sovellettaisiin hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettäviin avustuksiin. Avustusten myöntämisen yleisistä perusteista, hakemista ja myöntämismenettelystä, käytön valvonnasta, palauttamisesta ja takaisinperinnästä seuraamuksineen sekä muutoksenhausta esitetään säädettäväksi lailla.

Avustuksen saajina olisivat hevosjalouden keskusjärjestöt, näiden jäsenjärjestöt, keskusjärjestön kokonaan omistama totopeliyhtiö ja kunnat. Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset avustuksen saajan velvoitteesta käyttää avustus sen käyttötarkoituksen mukaisesti ja noudattaa avustuspäätöksessä asetettuja ehtoja sekä antaa avustuksen käytöstä oikeat ja riittävät tiedot. Ehdotus sisältää myös avustusten käytön valvontaa varten säännökset ministeriön tietojensaantioikeuksista ja valvonta- sekä tarkastusoikeuksista.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset perusteetta tai liikaa saadun avustuksen palauttamisvelvoitteesta ja jo maksetun avustuksen takaisinperinnästä korko- ja viivästyskorkoseuraamuksineen. Maa- ja metsätalousministeriöllä on ehdotuksen mukaan velvollisuus periä takaisin maksettu avustus ja lopettaa avustuksen maksaminen jos avus-

tuksen saaja on toiminut avustusta hakiesaan tai sitä käyttäessään virheellisellä tai vilpillisellä tavalla. Takaisinperintä on myös mahdollinen, jos avustuksella tuettu toiminta lopetetaan tai siirretään toiselle taikka tuettu omaisuus myydään tai tuhoutuu.

Lakiehdotuksella annetaan mahdollisuus sääntelylle valtioneuvoston asetuksella. Tarkemmista avustuksen hakemisen, myöntämisen ja maksamisen edellytyksistä samoin kuin käytön ja tuettavan toiminnan ehdoista sekä maa- ja metsätalousministeriölle tarpeellisista selvityksistä voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella.

3.3. Esityksen vaikutukset

Ehdotuksella ei ole välittömiä valtiontaloudellisia vaikutuksia. Laissa ei rajoiteta eikä lisätä nykytilaan verrattuna mahdollisuutta ottaa valtion talousarvioon määrärahoja myönnettäväksi avustuksina hevosjalouden edistämiseen. Lailla ei muuteta avustuksen myöntämisen yksityiskohtia nykyisestä eikä sillä ole vaikutuksia myönnettäviin määriin. Esityksen mukaiset maa- ja metsätalousministeriön tehtävät ovat aiemmin säädösten ja hallinnollisten määräysten perusteella olleita tehtäviä, joten ehdotuksella ei käytännössä ole organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä. Esityksestä on pyydetty lausunnot opetusministeriöstä, sisäasianministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä, oikeusministeriöstä, valtiovarainministeriöstä, Suomen Hippos ry:stä, Fintoto Oy:stä ja Suomen Ratsastajainliitto ry:stä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1.1. Laki totopelien tuottojen käyttämisestä hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen

1 §. *Lain soveltamisala.* Pykälässä säädetäisiin ehdotetun lain soveltamisalasta.

Laissa säädetäisiin avustuksen myöntämisen perusteista, edellytyksistä ja menettelystä avustusta myönnettäessä sekä avustuksen käytöstä. Lakia sovellettaisiin myönnettäessä avustusta hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämiseen.

2 §. *Tehtäviä hoitava viranomainen.* Pykälässä säädetäisiin avustusten myöntämisestä ja hallinnoinnista vastaavasta viranomaisesta. Tämän lain mukaisia asioita hallinnoi maa- ja metsätalousministeriö (ministeriö). Ministeriö voi asettaa hevosjalostusneuvottelukunnan, jonka tehtävistä, kokoonpanosta, kokoontumisesta ja muista teknisluonteisista yksityiskohdista säädetään erikseen valtioneuvoston asetuksella. Tällä hetkellä hevosjalostusneuvottelukunnasta säädetään asetuksella (17/1996).

3 §. *Avustuslajit.* Pykälässä säädetäisiin avustuksen lajeista. Avustuksen lajit vastaavat nykyisessä avustuskäytännössä ja avustussäännöksessä mainittuja ja soveltamiskäytännössä muodostuneita avustuksen lajeja.

Pykälän mukaan avustus voitaisiin myöntää yleis- tai erityisavustuksena. Yleisavustuksella tarkoitetaan avustusta, joka myönnetään avustuksen saajan toimintaan yleisesti tai tiettyyn osaan sen toiminnasta. Avustus myönnetään tällöin käytettäväksi saajan säännönmukaiseen toimintaan tai tiettyyn osaan siitä. Erityisavustus on luonteeltaan avustus, joka maksetaan erikseen avustuspäätöksessä yksilöityyn kohteeseen.

Valtiolle totopeleistä saadusta tulosta on Suomen Hippos ry:lle ja sen alueorganisaatioina toimiville hevosjalostusliitoille myönnetty yleisavustusta hevosjalostukseen liittyvään toimintaan.

4 §. *Keskusjärjestölle myönnettävien avustusten käyttötarkoitukset.* Pykälässä ehdotetaan säädetäväksi niistä käyttötarkoituksista,

joihin keskusjärjestölle voidaan myöntää avustusta. Pykälässä yksilöidyt käyttökohteet vastaavat nykyistä valtionapusehdosta. Keskusjärjestöjen tehtävänä on tukea, kehittää ja ohjata valtakunnallisesti alueorganisaatioidensa ja jäsenjärjestöjensä toimintaa sekä edistää kotimaista hevoskasvatusta ja urheilutoimintaa. Toiminta painottuu suunnitteluun, tiedotukseen, koulutukseen, tilastointiin, neuvontaan sekä kehittämis- ja julkaisu-toimintaan.

Raviurheilun ja hevosjalostuksen keskusjärjestönä toimii Suomen Hippos ry (Hippos). Hippos pitää rekisteriä ja kantakirjaa suomenhevosista, lämminverisistä ravihevosista ja lämminverisistä ratsuhevosista ja poneista sekä kilpailurekisteriä ravihevosista. Hippos on hyväksytty Euroopan yhteisön säädösten mukaisesti hevosrotujen kantakirjoja ylläpitäväksi yhteisöksi. Hevosjalostuksesta ja jalostustoimintaan liittyvistä tehtävistä sekä jalostusjärjestöille asetettavista vaatimuksista on säädetty hevosjalostuslaissa (796/1993).

Keskusjärjestöjen tehtävänä on kilpailuissa hevosten suorituskykyyn keinotekoisesti vaikuttavien lääkeaineiden tai vastaavien aineiden ja valmisteiden käytön valvonta. Lääkeaineiden käyttöä eläinurheilussa rajoitetaan lainsäädännön, sääntöjen ja kansainvälisten sopimusten mukaisesti. Totalisaattoriraveissa otetaan vähintään yksi arvottu dopingnäyte ja myös koelähdöissä arvotaan testattavaksi joutuva hevonen. Ratsastusurheilussa dopingtestausta tehdään sekä harjoitus- että kilpailutilanteissa.

Totopeleissä etäpelien osuus on kasvanut, mikä merkitsee tietojenkäsittelylaitteistolle ja tiedonsiirrolle asetettavien vaatimusten korostumista. Keskusjärjestöille on tarkoitukseenmukaista myöntää avustusta totopeleissä tarvittaviin kalusto- ja laitehankintoihin, rakentamiseen, perusrantamiseen ja vastaaviin tarkoituksiin.

Ratsastusurheilujärjestöjen keskusjärjestön, Suomen Ratsastajainliitto ry:n (SRL), toiminnallinen tuki myönnetään veikkausvoitovaroista opetusministeriön kautta. Ratsastajainliiton avustus valtion vedonlyöntiosuu-

desta on kohdistunut erityiskohteisiin kuten kilpailukaluston hankintaan ja peruskorjaukseen sekä tulospalvelujärjestelmän ja kilpailutoiminnan kehittämiseen. SRL:n tehtävänä on edistää ratsastusta maassamme niin harrastus-, kunto-, kuntoutus-, liikunta- kuin urheilumuotona. SRL on yksi Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n (SLU) jäsenjärjestöistä. SLU:n tavoitteena on tasa-arvoinen liikuntakulttuuri, jossa kaikilla Suomessa on yhdenvertaiset mahdollisuudet harrastaa, toimia ja päättää liikunnassa ja urheilussa. SRL:n toimintaa paikallistasolla organisoivat ja koordinoivat paikalliset aluejaostot. Liiton varsinaisia jäseniä ovat paikalliset rekisteröidyt ratsastusseurat. Lisäksi yhteisöjäsenenä on liiton hyväksymiä ratsastuskouluja ja harrastetalleja. SRL on kansainvälisen Federation Equestre Internationalen (FEI) jäsen.

5 §. *Jäsenyhteisölle myönnettävien avustusten käyttötarkoitukset.* Tässä tarkoitetut jäsenyhteisöt ovat lähinnä hevosjalostusliitot, raviradat ja ratsastusseurat.

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi kohteista, joihin jäsenyhteisölle voidaan myöntää avustusta. Kohteet vastaavat nykyistä valtionapuserästä ja avustuskäytännössä kehitettyä soveltamiskäytäntöä.

Neuvontaa sekä hevosten jalostus- ja kantakirjaukseen liittyvää näyttelytoimintaa toteutetaan Suomen Hippos ry:n koordinoimien alueellisten hevosjalostusliittojen kautta. Liitot koostuvat paikallisista hevoseuroista ja yhdistyksistä. Liittojen tehtäviä ovat hevosten rekisteröinti, mikä muodostaa pohjan hevosten kantakirjaamiselle ja siten jalostus- ja kilpailutoiminnalle. Rekisteröintiin liittyy hevosten tunnistaminen, jolloin määritellään hevosen värit ja merkit sekä otetaan verikoe ja asennetaan mikrosiru tunnistamiseksi. Liittojen tehtäviä ovat kurssi-, neuvonta- ja järjestötoiminta, omistajan vaihdoksiin liittyvät asiat sekä raviratojen avustaminen. Varsan tunnistamisen yhteydessä tapahtuva tilakäynti pitää rekisteröinnin lisäksi sisällään neuvontaa hevosen hoidosta, jalostuksesta, ruokinnasta, opetuksesta, kengityksestä, valmennuksesta ja talliolosuhteista.

Raviratoja kehitettiin 1970- ja 1980-luvuilla ympärivuotiseen toimintaan soveltuvien maakunnallisten keskusratojen verkoston aikaansaamiseksi. Raviratojen investointeja

on rakennusten rakentamiseen ja laitehankintoihin rahoitettu valtion totopeliosuudesta ja vastaavasti on tuettu ratsastusseurojen tallihankkeita. Kolmen viime vuoden aikana raviratojen kunnossapitoon sekä ratsastusurheilussa tarvittavien pikatallien hankintaan on voitu myöntää avustusta.

6 §. *Yhtiölle myönnettävien avustusten käyttötarkoitukset.* Suomen Hippos ry on siirtänyt totopelitoimintaan liittyvät tehtävät kokonaan omistamalleen ja 1 päivänä tammikuuta 2001 toimintansa aloittaneelle Fintoto Oy:lle (yhtiö). Yhtiö vastaa pelien myynnistä, markkinoinnista ja taloushallinnosta. Tarkoituksena on, että yhtiölle voitaisiin myöntää avustusta totopelitoiminnan ylläpidossa välttämättömiin totopelilaitteiden linja-, huolto- ja asennuskuluihin. Totopeleissä tarvittavan kaluston ja laitteiden hankkimiseen ja kunnossapitoon. Yhtiö vastaa omalta osaltaan hevoskilpailutoimintaan liittyvästä koordinoinnista, joten palkintotuen ohjaaminen yhtiön kautta radoille kokonaisuudessaan edelleen välitettäväksi on tarpeen.

7 §. *Kunnalle myönnettävien avustusten käyttötarkoitukset.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi mahdollisuus myöntää avustusta kunnalle raviurheilutoiminnassa tarvittavan radan, muiden alueiden ja rakennusten rakentamiseen sekä rakennusten peruseräntämiseen. Pykälä vastaa nykyistä valtionapuserästä.

Kunnat ovat mukana raviurheilutoiminnassa kiinteistöjen omistajina ja raviurheilun alueellisen tasavertaisuuden vuoksi on tarkoituksenmukaista, että kuntien omistamille raviradoille voidaan myöntää avustusta rakentamis- ja peruseräntämishankkeisiin.

8 §. *Avustuksen myöntämisen edellytykset.* Pykälässä säädettäisiin avustuksen myöntämisen edellytyksistä. Avustusta voitaisiin myöntää valtion talousarvion puitteissa.

Pykälän 2 momentin mukaan avustus voidaan myöntää saajalle sen omaan toimintaan tai hankkeeseen taikka käytettäväksi avustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun tahon toiminnan tai hankkeen avustamiseen. Jos avustus myönnetään käytettäväksi avustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun tahon toiminnan tai hankkeen avustamiseen, on avustuksen saajan tehtävä sopimus avustuk-

sen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista toimintaa tai hanketta toteuttavan tahon kanssa. Avustuksen saajan tulee huolehtia asianmukaisesti avustuksen avustuspäätöksen mukaisesta käyttämisestä niissä tapauksissa, joissa avustus siirretään käytettäväksi toisen tahon hankkeessa tai toiminnassa ja että avustuksen saajalla on käytettävissä asianmukaiset välineet tämän varmistamiseen. Sopimus on tarpeellinen siksi, että avustuksen lopullinen käyttäjä on tietoinen rahoituksen luonteesta avustuksena, koska ministeriöllä on ehdotetun lain 14 §:n nojalla tarvittaessa oikeus tarkastaa myös sen tahon taloutta ja toimintaa, jonka hankkeeseen tai toimintaan avustus tai sen osa on siirretty käytettäväksi. Sopimus on yksityisoikeudellinen sopimus, joka on muotovapaa. Osapuolten vastuiden selkeys ja hyvä taloudenhoito edellyttävät, että sopimus on asianmukaisesti dokumentoitu.

Momentissa säädetään, että ministeriöllä on oikeus tarkastaa sen tahon taloutta ja toimintaa, jonka hankkeen tai toiminnan tukemiseen avustuksen saaja on 8 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla siirtänyt avustusta.

Pääsääntöisesti avustus myönnetään saajan itsensä järjestämään toimintaan tai saajan hankkeeseen eikä saaja ole tällöin oikeutettu siirtämään avustusta tai sillä tuettavaa toimintaa toiselle henkilölle. Avustus voidaan myöntää keskusjärjestölle, joka antaa osan saamastaan avustuksesta käytettäväksi jäsenjärjestönsä toiminnassa avustuksen tarkoitusta edistäviin toimintoihin tai hankkeisiin.

Pykälän 2 momentissa säädetään menettelystä, jossa avustuksen saaja antaa osan avustuksesta toiselle taholle avustuksen käyttötarkoitusta toteuttavaan toimintaan tai hankkeeseen. Avustus saadaan myöntää myös ehdolla, että saajan edellytetään käyttävän tietyn määrän avustuksesta jonkin muun tahon toiminnan tai hankkeen avustamiseen. Avustuspäätöksessä voidaan lisäksi oikeuttaa saaja käyttämään avustuksen kokonaan tai osittain jonkin muun tahon toiminnan tai hankkeen avustamiseen. Avustuksen siirtämisestä muun tahon käytettäväksi on oltava nimenomainen maininta ehdoissa.

Avustuksen siirtämistä muun tahon käytettäväksi koskeva ehto tulee ottaa avustuspäätökseen aina silloin, kun eduskunnan talous-

arviopäätöksessä on tätä edellytetty. Muissa tapauksissa ehdon salliminen ja käyttäminen perustuu ministeriön harkintaan.

Avustuksena saatujen varojen käyttäminen muun tahon kuin avustuksen saajan toiminnassa tai hankkeessa on perusteltua kuitenkin silloin, kun avustuksen saajalla on ministeriötä parempi asiantuntemus varojen yksityiskohtaisessa kohdentamisessa. Eräissä yleisavustuksissa avustuksen käyttökohteet ja tavoitteet on selkeämmin asetettavissa ja avustuksen käyttöä voidaan tehokkaammin valvoa, jos avustus myönnetään toimintaa harjoittavalle keskusjärjestölle, joka puolestaan voi siirtää osan avustuksesta jäsenjärjestönsä käyttöön. Avustuksena saatujen varojen käyttäminen muun tahon kuin avustuksen saajan toiminnassa tai hankkeessa on perusteltua usein myös silloin, kun useamman yhteistyötahon vastuulla olevassa projektissa olisi avustuksen käyttötarkoituksen kannalta tarkoituksenmukaista kohdentaa kuluja projektin sisällä.

Sallittaessa tai edellytettäessä avustusta käytettäväksi saajan ohella muun tahon toiminnassa tai hankkeessa tulee avustuspäätöksessä selkeästi määritellä avustuksen käyttötarkoitus ja erityisesti se, millä tavoin ja minkälaiseen muuhun toimintaan tai hankkeeseen avustusta saadaan käyttää. Avustuksen käyttäminen saajan ohella muun tahon toiminnassa tai hankkeessa ei muuta avustuspäätöksen mukaisen saajan ja ministeriön välistä oikeussuhdetta. Avustuspäätöksen mukainen saaja on siten aina täysimääräisesti vastuussa ministeriölle avustuksen oikeasta käytöstä. Avustuspäätöksen mukainen saaja on ministeriöön nähden julkisoikeudellisessa oikeussuhteessa. Ministeriö voi vaatia selvityksiä ja tehdä tarkastuksia sekä periä virheellisesti käytetyn avustuksen takaisin avustuspäätöksen mukaiselta saajalta. Seikka, että avustuksen saaja on avustuspäätöksen sallimessa siirtänyt osan avustuksella saaduista varoista avustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun tahon toimintaan tai hankkeeseen, ei siten vapauta miltään osin avustuksen saajaa julkisoikeudellisista velvoitteistaan. Avustuksen saajan tulee myös selvittää avustuksen käyttö siltäkin osin, kun se on ollut muun tahon asiana.

Avustuksen saajan ja sen tahon, jonka toi-

minnan tai hankkeen avustamiseen avustusta on avustuspäätöksessä sallittu käyttää, välinen suhde on yksityisoikeudellinen oikeussuhde. Avustuksen saaja ei toimi tässä suhteessa valtionapuviranomaisena eikä sillä ole ministeriölle kuuluvaa toimivaltaa. Varojen siirtäminen on ymmärrettävä sopimusoikeudellisena järjestelyinä, jossa muu taho toteuttaa osan avustuksen saajan vastuulla olevasta toiminnasta tai hankkeesta. Ministeriöllä on ehdotetun lain 14 §:n nojalla oikeus tarvittaessa tarkastaa sen tahon taloutta ja toimintaa, jonka toiminnassa tai hankkeessa käytettäväksi avustuksen saaja on avustuspäätöksen mukaisesti siirtänyt avustuksen tai osan siitä. Julkisoikeudellinen oikeussuhde ei muilta osin ulotu näin osan avustuksella myönnettävistä varoista saavaan muuhun tahoon. Ministeriö ei siten voi ennen esimerkiksi tehdä avustuksen takaisinperintäpäätöstä, jossa taho, jonka toimintaan tai hankkeeseen avustusta on siirretty käytettäväksi, veloitettaisiin maksamaan avustus takaisin ministeriölle.

Avustuksen myöntämisessä syntyvän julkisoikeudellisen oikeussuhteen ulottaminen toisessa momentissa tarkoitettuun muuhun tahoon ei ole avustuksen oikean käyttämisen varmistamiseksi tarpeellista. Ehdotettavia säännöksiä on tulkittava siten, että avustuksen saajalla on julkisoikeudellisessa suhteessa täysimääräinen vastuu avustuksen oikeasta käyttämisestä myös siltä osin, kuin avustusta on siirretty muun tahon hankkeen tai toiminnan avustamiseen. Ministeriö voi periä avustuksen takaisin avustuksen saajalta silloinkin, kun pykälän toisessa momentissa tarkoitettu muu taho on käyttänyt avustuksen vastoin avustuspäätöstä. Avustuksen saajalla oleva täysimääräinen, julkisoikeudellinen vastuu avustuksen käyttämisestä toimii oikeudellisenä ja taloudellisenä kannustimena siihen, että avustuksen saaja järjestää yksityisoikeudelliset suhteensa avustuksen käyttämiseen osallistuvien muiden tahojen kanssa niin, että avustuksen saaja voi varmistua avustuksen oikeasta käyttämisestä kaikilta osin.

Avustuksen saajan vastuu avustuksen oikeasta käyttämisestä johtaa siihen, että saajan edun mukaista on huolehtia sopimusjärjestelyillä avustuksen oikean käytön toteutumisesta. Kun otetaan huomioon avustusten käytön

valvonnan kustannukset, ei ministeriöllä tällöin ole yleensä tarvetta suorittaa yksityiskohtaisia tarkastuksia ja vaatia selvityksiä avustuksen käyttöön osallistuneilta muilta tahoilta vaan ministeriö valvoo keskitetysti avustuksen saajan menettelyitä. Ministeriön 14 §:ssä säädetty tarkastusoikeus avustusta käyttävään tahoon nähden on toissijainen valvontakeino, joka on tarkoitettu täydentämään mahdollisissa ongelmatilanteissa niitä selvitysketjuja, joiden avulla ministeriö todentaa, kuinka avustuksen saaja on suoriutunut velvoitteistaan. Sopimusta ei kuitenkaan tarvita myönnettäessä kasvatustukea keskusjärjestön ohjaamana hevosen omistajalle.

Avustusta myönnettäessä on otettava huomioon kohteena olevan hevoskasvatus- ja urheilutoiminnan laatu, laajuus ja kehitys sekä neuvontapalvelujen kysyntä ja tarve ja avustuksen saajan käytettävissä olevat muut tulot sekä muut rahoitusmahdollisuudet.

9 §. *Avustuksen hakeminen.* Pykälässä säädetäisiin avustuksen hakemismenettelystä ja hakemiseen liittyvästä tiedottamisesta.

Pykälän 1 momentin mukaan avustusta haetaan kirjallisesti. Kirjallisen muodon vaatimus täyttyy momentissa tarkoitettulla tavalla silloin, kun avustusta haetaan käyttämällä sähköistä menetelmää, jos näin esitetty hakemus on tarvittaessa saatettavissa kirjalliseen muotoon. Sähköisessä avustuksen hakemisessa ja avustuspäätöksen antamisessa tiedoksi sähköisellä menettelyillä säädetään sähköisestä asioinnista hallinnossa annetussa laissa.

Pykälän 1 momentissa edellytetään tiedottamista sopivalla tavalla. Tässä laissa säädetävän avustuksen hakijoina ja saajana ovat käytännöstä avustusmenettelyn tuntevat hakijat.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin jäsenjärjestön tai -yhteisön velvollisuudesta toimittaa hakemuksensa keskusjärjestölleen. Keskusjärjestön tulee laatia omasta avustusta koskevasta hakemuksestaan ja jäsenjärjestöjensä avustusta koskevista hakemuksista yhteenvedo, joka tulee toimittaa ministeriölle. Pykälässä säädetäisiin, että ministeriö voi täsmentää hakemusten määräaikoja ministeriön asetuksella.

Jäsenjärjestön tulee toimittaa hakemuksensa keskusjärjestölle, joka laadittuaan hake-

muksista yhteenvedon, toimittaa yhteenvedon ministeriölle. Keskusjärjestön tällainen toiminta on perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan. Julkinen hallintotehtävä voidaan antaa lailla muulle kuin viranomaiselle, mutta tehtävän antaminen ei saa vaarantaa hyvän hallinnon takeita tai perusoikeuksia. Perustuslakivaliokunta on tulkinnut tätä säännöstä muun muassa lausunnossaan PeVL 23/2000 vp ja PeVL 2/2001 vp, joka koskee Finvera Oyj:n toimintaa valtion vientitakuidenmyöntämisessä. Perustuslakivaliokunnan mukaan ulkoistettessa julkisia tehtäviä tulee tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen käyttämisen edellytyksenä samalla laissa säätää hallintomenettelystä, viranomaisen toiminnan julkisuudesta ja viranomaisessa käytettävästä kielestä annetut yleiset säännökset sovellettavaksi julkisia tehtäviä hoitavassa elimessä. Edellä mainitusta johtuen 8 §:ssä säädettyä keskusjärjestön julkisesta hallintotehtävästä sen laatiessa yhteenvedoa jäsenjärjestöjen hakemuksista, sovelletaan keskusjärjestöön hallintomenettelylakia (598/1982), kielilakia (148/1922), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sekä valtion virkamieslain (750/1994) 14 ja 15 §:ää.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin avustuksen hakijan selvittämismuutoksen avustuksen hakijan selvitettävyydestä. Hakijan tulee ehdotetun momentin mukaan antaa ministeriölle riittävät ja oikeat tiedot hakemuksen yhteydessä avustuksen käyttöä koskevista tiedoista ja muista seikoista, joita tarvitaan hakemuksen ratkaisemiseksi.

Avustuksen myöntämisen perustana ovat avustuksen hakijan hakemuksen yhteydessä antamat tiedot. Pykälässä edellytetään, että avustuksen hakija antaa kaikki hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ministeriölle. Ministeriön selvittämismuutoksen keskeisyys hakijan antamien tietojen oikeellisuuden tarkistamiseen ja avustuksen myöntämisperusteiden arviointiin.

Avustuksen hakijan on annettava avustusta hakiessaan yksityiskohtaiset tiedot siitä, mihin tarkoitukseen ja miten avustusta on tarkoitus käyttää. Avustuksen hakijalta voidaan pykälän perusteella edellyttää vain hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeellisia tietoja. Pykälä ei perusta viranomaiselle yleisiä tietojen-

saantioikeuksia.

Pykälässä säädetään, että avustuksen hakijan on annettava oikeat ja riittävät tiedot hakemuksen yhteydessä avustuksen käyttötarkoituksesta sekä muista hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeellisista seikoista. Avustuksen hakijalle asetetaan näin aktiivinen velvoite huolehtia siitä, että tämän antamat tiedot ovat oikeat ja riittävät. Pykälä edellyttää myös, että hakijan antamista tiedoista saadaan oikea ja riittävä kuva hankkeesta ja toiminnasta, johon avustusta haetaan sekä avustuksen tarpeellisuudesta. Oikeiden ja riittävien tietojen vaatimus vastaa kirjanpitolain 3 luvun 2 §:ssä säädettyä vaatimusta tilinpäätöksen sisällöstä. Vaatimuksen tulkinnan yhtäläisyys kirjanpitolainsäädännön oikeiden ja riittävien tietojen vaatimuksen kanssa on perusteltua, koska avustuksen myöntämisen perusteena ovat pitkälti juuri tilinpäätöstiedot tai tilinpäätöstietoihin verrattavat taloudellisia seikkoja koskevat tiedot. Avustuksen hakija on täyttänyt asianmukaisesti pykälässä säädetyn selvittämismuutoksen, jos tämä on antanut oikeat tiedot kaikista niistä seikoista, joista ministeriö on pyytänyt tietoja sekä tietoja koskevasta muutoksesta.

Jos avustuksen hakija ei anna ministeriölle oikeita ja riittäviä tietoja, pyytää ministeriö hakijaa täydentämään hakemustaan hallintomenettelylaissa tarkoitettulla tavalla. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset hakemusten määräajoista.

10 §. *Avustuspäätös.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi ministeriön avustusta koskevassa asiassa tekemän päätöksen muodosta ja sisällöllisistä vähimmäisvaatimuksista. Pykälän mukaan avustusta koskevassa asiassa ministeriö tekee kirjallisen päätöksen. Avustuspäätös voi koskea avustuksen myöntämistä tai myöntämättä jättämistä, maksamista, maksatuksen keskeyttämistä ja takaisinperintää.

Pykälän 2 momentissa säädetään niistä seikoista, joita tulee tarvittaessa ottaa päätökseen. Tarkoituksena on, että kaikki avustuksen lain ja talousarvion mukaisen myöntämisen, maksamisen ja käyttämisen kannalta tarpeelliset ehdot otettaisiin avustuspäätökseen.

Päätöksestä tulee avustuksen oikean maksamisen ja käyttämisen edellyttämällä tark-

kuudella ilmetä, mitä ehtoja avustuksen saajan on noudatettava avustuksen käyttämisessä ja millä edellytyksillä ja milloin avustus maksetaan.

11 §. *Avustuksen maksaminen.* Pykälässä säädettäisiin avustuksen maksamisen ajankohdasta ja edellytyksistä sekä siitä, mitä tietoja avustuksen saajan tulee antaa avustuksen maksamista varten.

Pykälän 2 momentin mukaan avustus maksettaisiin avustuksen saajalle yhtenä tai useampana eränä kustannusten ajoittumisen perusteella. Avustus maksetaan sitä mukaa kuin avustukseen hyväksyttävät kustannukset ovat syntyneet tai sen mukaan, miten avustuksen hyväksyttävät kustannukset ovat ajoittuneet.

Jälkikäteistä maksatusta koskevat ehdot tulee ottaa avustuspäätökseen.

Pykälän 3 momentissa säädetään poikkeuksista 1 momenttiin. Pykälän 3 momentin mukaan avustuksesta voidaan maksaa ennakkoa, jos se on avustuksen käytön kannalta perusteltua ja valvonnan kannalta tarkoituksenmukaista. Ennakolla tarkoitetaan sitä, että avustus tai sen osa maksetaan jo ennen kuin avustuksen käyttöön hyväksyttävät kustannukset ovat syntyneet. Ennakon maksaminen on perusteltua silloin, kun avustettavan hankkeen tai toiminnan käynnistäminen tai toteuttaminen avustuspäätöksessä tarkoitettussa aikataulussa ja laajuudessa vaatii, että avustuksen saaja saa ministeriöltä toimintaan tai hankkeeseen rahoitusta. Ennakon maksamisen edellytyksenä on myös se, että ennakon maksaminen ei estä avustuksen käytön valvontaa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että avustuksen saajan tulee antaa ministeriölle avustuksen maksamiseksi oikeat ja riittävät tiedot. Momentissa asetetaan avustuksen saajan velvoitteeksi huolehtia tietojen riittävästä ja oikeellisuudesta. Avustuksen maksamista varten tarvitaan tieto pankkiyhteystiedosta. Avustuksen saaja on velvollinen huolehtimaan siitä, että mahdollisesti asetettuja maksamisen edellytyksiä koskevat tiedot annetaan riittävän laajoina ja oikean sisältöisinä niin, että ministeriö voi yksinomaan annettujen tietojen perusteella saada oikean kuvan maksamisen edellytysten täyttymisestä.

12 §. *Avustuksen käyttö.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi velvoitteiden perusteista avustuksen käytöstä.

Pykälän 1 momentin mukaan valtionavustus saadaan käyttää ainoastaan avustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Avustuspäätös määrittelee avustuksen saajaa sitovasti käyttötarkoituksen.

Pykälän 2 momentin mukaan avustuksen saajan on sen lisäksi, mitä tässä laissa tai 32 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään, noudatettava avustuspäätöksessä asetettuja, avustuksen kohteena olevaa toimintaa tai hanketta taikka omaisuuden käyttöä koskevia ehtoja ja rajoituksia. Avustuksen saajan tulee noudattaa avustuksen kohteena olevaa toimintaa tai hanketta taikka omaisuuden käyttöä koskevia ehtoja ja rajoituksia, joita on asetettu avustuspäätöksessä. Avustuspäätökseen voidaan ottaa avustuksen käyttöä koskevia ehtoja ja rajoituksia, kuten lain 10 §:ssä säädetään. Avustuksen saajan velvollisuutena on noudattaa avustuksen käytössä näitä ehtoja ja rajoituksia. Avustuksen talousarvion mukaisen käyttämisen varmistamiseksi tarpeelliset ehdot ja rajoitukset voivat kuitenkin kohdistua myös siihen toimintaan ja menettelyyn ja omaisuuteen, joka on avustuksen kohteena. Voidaan edellyttää, että omaisuutta, jonka hankintaa on avustettu, on käytettävä päätöksessä määriteltyyn käyttötarkoitukseen vähintään tietyn ajan.

Pykälän 3 momentissa säädetään avustuksen saajan velvoitteesta käyttää sellaista omaisuutta, jonka hankintaa tai perusparannusta on tuettu avustuksella, avustuspäätöksessä määriteltyyn tarkoitukseen päätöksessä määriteltyyn käyttöajan. Käyttöaikana kyseistä omaisuutta ei saa pysyvästi käyttää muuhun tarkoitukseen eikä sen omistus- tai hallinto-oikeutta saa luovuttaa toiselle. Momentti tulee sovellettavaksi tietyn omaisuuden hankintaa tai perusparannusta varten myönnettyissä avustuksissa, joissa avustuksen myöntämisen tarkoituksena on, että avustuksella tuettua omaisuutta käytetään määrätyn ajan avustuspäätöksessä määriteltyyn tarkoitukseen. Kysymyksessä ovat avustuksen käyttöä koskevat ehdot ja rajoitukset silloin, kun avustus myönnetään investointiavustuksen muodossa ja tarkoituksena on tukea jotakin pidempiaikaiseksi tarkoitettua toimintaa. Momentissa tarkoitettu omaisuuden käyttötarkoitusta, luovuttamisrajoituksia ja käyttöaikaa koskeva ehto on tullakseen sovellettavaksi asetet-

tava avustuspäätöksessä. Omaisuuden käyttöajaksi saadaan määrätä enintään 10 vuotta avustuksen tai sen viimeisen erän maksamisesta.

Avustuksella tuetun omaisuuden käyttöaikaa koskeva ehto voidaan ottaa avustuspäätökseen silloin, kun se välttämätön avustuksen talousarvion mukaisen käyttämisen varmistamiseksi. Avustuksen käyttöä koskevien ehtojen ja rajoitusten asettamisessa on noudatettava suhteellisuusperiaatetta. Ministeriö ei saa määrätä muita kuin avustuksen oikean käyttötarkoituksen varmistamiseksi välttämättä tarpeellisia ja laajuutensa sekä keston puolesta oikeasuhtaisia ehtoja ja rajoituksia.

Pykälän 4 momentissa säädetään avustuksen kohteena olevan omaisuuden käyttöajasta silloin, kun avustus on myönnetty kiinteän omaisuuden, rakennuksen tai rakennuksessa olevan huoneiston hankintaan tai perusparannukseen. Momentissa säädetään siten eräistä 3 momentissa tarkoitettujen avustuksen erityistapauksista, joissa avustuksella tuetun omaisuuden käyttöaika on yleensä 30 vuotta avustuksen tai sen viimeisen erän maksamisesta. Ehdotetun lain 32 §:n nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa tai avustuspäätöksessä voidaan asettaa lyhyempikin käyttöaika, jos tämä on perusteltua avustuksen käyttötarkoituksen kannalta. Valtioneuvoston asetuksessa tai avustuspäätöksessä voidaan siten avustuksen saajan eduksi lyhentää muutoin sovellettavaksi tulevaa 30 vuoden käyttöaikaa. Käyttöaika voidaan mitoittaa avustuksen käyttötarkoitukseen ja avustuksella hankitun tai perusparannettavan omaisuuden laatuun ja todennäköiseen taloudelliseen käyttöaikaan nähden sopivaksi.

Pykälän 5 momentin mukaan avustuksen saajan tulee antaa ministeriölle avustuksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot. Avustuksen saajan velvoitteena on antaa tarpeelliset tiedot avustuksen valvontaa varten ja huolehtia näiden tietojen oikeellisuudesta ja riittävydestä. Oikeilla ja riittävillä tiedoilla tarkoitetaan sellaisia tietoja, jotka ovat sisällöllisesti paikkansa pitäviä ja jotka antavat oikean ja riittävän kuvan avustuksen käytöstä ja avustuspäätöksen ehtojen ja rajoitusten noudattamisesta sekä näihin liittyvistä taloudellisista seikoista.

Pykälän 6 momentissa säädetään avustuksen saajan ilmoitusvelvollisuudesta. Avustuksen saajan tulee viipymättä ilmoittaa ministeriölle avustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen vaikuttavasta muutoksesta tai muusta avustuksen käyttöön vaikuttavasta muutoksesta. Avustuksen saajan velvollisuutena on antaa ministeriölle tiedot kaikista sellaisista olosuhteiden muutoksista, jotka vaikuttavat avustuspäätöksessä määritellyn avustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen. Mitä tahansa käyttötarkoituksen toteutumiseen vaikuttavaa muutosta ei ole pidettävä niin olennaisena, että avustuksen saajan olisi ilmoitettava siitä. Ilmoitusvelvollisuus käsittää avustuksen ehtojen noudattamisen ja avustuksen tarkoituksen kannalta merkityksellisellä tavalla avustuksen käyttöön vaikuttavat olosuhteiden muutokset. Avustuksen saajan on myös ilmoitettava avustuksen käyttöön vaikuttavasta muusta muutoksesta. Muulla muutoksella tarkoitetaan avustuksen käyttötavalle asetettujen ehtojen ja rajoitusten toteutumiseen vaikuttavia muutoksia. Avustuksen käyttöön vaikuttavia muutoksia ovat myös avustettavan hankkeen tai toiminnan toteuttamisen laadussa tai laajuudessa taikka hankkeen tai toiminnan muussa rahoituksessa tapahtuvat olennaiset muutokset avustusta koskevassa hakemuksessa annettuihin ja päätöksen perustaksi otettuihin tietoihin nähden.

13 §. *Avustusten valvonta.* Pykälässä säädetäisiin ministeriön velvollisuudesta huolehtia avustuksen käytön asianmukaisesta ja riittävästä valvonnasta. Valvonnan keinoiksi pykälässä säädetään avustuksen käyttö- ja seurantatietojen sekä muiden tietojen hankkiminen ja tarkastusten tekeminen. Perustana valvonnassa ovat avustuksen saajalta saatavat tiedot. Näitä tietoja todentavia muita tietoja ovat muun muassa avustuksen saajan tilintarkastajan antama lausuma avustuksen käytöstä sekä saajan taloutta ja toimintaa koskevat tilintarkastuskertomukset.

Valvonnan on pykälän mukaan oltava asianmukaista ja riittävää. Valvonnan avulla tulee saada kohtuullinen varmuus avustuksen käytöstä oikealla tavalla ja varmistaa oikeat ja riittävät tiedot avustuksen käytöstä ja sen tuloksellisuudesta.

14 §. *Tarkastusoikeus.* Pykälässä ehdote-

taan säädettäväksi ministeriön tarkastusoikeuksista avustuksen valvonnassa ja oikeudesta käyttää tarkastuksissa ulkopuolista asiantuntijaa ja tilintarkastajaa.

Pykälän 1 momentin mukaan ministeriöllä on oikeus suorittaa avustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa tarpeellisia, avustuksen saajaan kohdistuvia tarkastuksia. Ministeriön suorittamat tarkastukset voivat kohdistua ainoastaan siihen tahoon, jolle avustus on myönnetty tai siirretty. Tarkastuksia ei saa suorittaa sellaisen tahon luona, joka ei ole avustuksen saaja mutta jolla on tietoja avustuksen käytöstä.

Pykälän 2 momentin mukaan ministeriö voi päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai ulkopuolisen tilintarkastajan suorittamaan 1 momentissa tarkoitettuja tarkastuksia. Valtuuttamisesta tulee ministeriön tehdä hallintopäätös.

Ministeriö voi käyttää valtion alue- tai paikallishallinnon viranomaisia tarkastuksen suorittajana. Ministeriön on saatava toiselta viranomaiselta suostumus tarkastustehtävien vastaan ottamiseen. Suostumusta ei kuitenkaan tarvita silloin, kun ministeriöllä on muun lain nojalla oikeus määrätä kyseinen viranomainen suorittamaan tiettyjä tehtäviä. Valtuutus voi koskea yksittäistä tarkastustehtävää tai tarkastustehtävien ryhmää. Ministeriö ei voi pykälän perusteella kokonaisuudessaan siirtää sille kuuluvaa tehtävää valvoa avustusten käyttöä muulle viranomaiselle vaan valtuutus voi koskea vain rajattua tehtävää tai tehtäväryhmää.

Valtuutus tarkastusten suorittamiseen voidaan antaa tilintarkastuslaissa (936/1994) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1999) tarkoitettulle hyväksytylle tilintarkastajalle tai tilintarkastusyhteisölle eli KHT-tilintarkastajalle tai KHT-yhteisölle, HTM-tilintarkastajalle tai HTM-yhteisölle taikka JHTT-tilintarkastajalle tai JHTT-yhteisölle. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja. Valtuutuksen saanut tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö suorittaa tarkastuksen ministeriön valtuuksilla ja vastaa itsenäisesti tarkastuksen asianmukaisesta suorittamisesta.

Pykälän 3 momentin mukaan ulkopuolinen asiantuntija voi ministeriön pyynnöstä avus-

taa tarkastuksessa. Ulkopuolisella asiantuntijalla tarkoitetaan tarkastuksessa tarvittavaa erityisasiantuntemusta omaavaa henkilöä. Tämä voi olla tarpeen esimerkiksi teknisten ominaisuuksien arvioinnissa. Tarkastuksen johto ja vastuu tarkastuksen asianmukaisesta suorittamisesta on ministeriöllä tai viranomaisella taikka ulkopuolisella valtuutetulla tilintarkastajalla.

Pykälän 4 momentissa säädetään hallintomenettelyä ja muuta yleishallinto-oikeutta koskevan lainsäädännön soveltamisesta tilintarkastajaan ja ulkopuoliseen asiantuntijaan näiden hoitaessa ehdotetun lain mukaisia tehtäviä. Tilintarkastajaan ja asiantuntijaan on sovellettava hallintomenettelylakia, kielilakia, julkisuuslakia sekä valtion virkamieslain 14 ja 15 §:ää.

Menettelyä koskevien yleisten säännösten ohella hallintomenettelylaissa säädetään muun muassa esteellisyydestä. Hallintomenettelylain esteellisyyssäännösten ohella tilintarkastajan tulee noudattaa tilintarkastuslaissa säädettyjä tilintarkastajan esteellisyysperusteita sekä tilintarkastuslaissa asetettua yleistä vaatimusta riippumattoman tilintarkastuksen suorittamisen edellytysten täyttymisestä. Tilintarkastajan ja asiantuntijan on myös noudatettava kielilain perusteella määräytävää kieltä tarkastuksissa ja niihin liittyvässä toiminnassa. Julkisuuslaissa keskeisiä säännöksiä tarkastusten kannalta ovat erityisesti tietojen luovuttamista ja salassapitovelvollisuutta koskevat säännökset samoin kuin velvoite noudattaa hyvää hallintotapaa tietojen ja asiakirjojen dokumentoinnissa, säilytyksessä ja luovuttamisessa.

Pykälän 6 momentissa säädetään, että tilintarkastajaan ja ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

15 §. *Tarkastuksen suorittaminen.* Pykälässä säädettäisiin tarkastuksen kohteena olevan avustuksen saajan velvoitteista ja tarkastusta suorittavan oikeuksista tämän lain mukaisissa tarkastuksissa. Pykälässä rajoitetaan tarkastusoikeuden ulkopuolelle kotirauhan piiriin kuuluvat tilat. Pykälän 1 momentin mukaan avustuksen saajan on annettava korvauksetta tarkastusta suorittavalle virkamiehelle tai 14 §:n mukaisesti valtuutetulle tilintarkastajalle kaikki tarkastuksen kannalta tarpeelliset

tiedot ja selvitykset, asiakirjat, tallenteet ja muu aineisto. Tarkastuksen kohteena olevan avustuksen saajan tulee momentin mukaan muutoinkin avustaa tarkastuksessa ja antaa tarkastajalle kaikki tarkastuksen kannalta tarpeellinen aineisto sekä tarkastuksen suorittamisessa tarpeelliset tiedot ja selvitykset.

Arvioinnin tietojen tarpeellisuudesta tekee tarkastuksen suorittaja. Tarpeellisia tietoja, selvityksiä ja asiakirjoja sekä tallenteita ovat kaikki avustuksen myöntämisen perusteiden täyttymistä, käyttöä ja avustuksen ehtojen noudattamista koskevat tiedot ja asiakirjat. Tarkastusoikeuden piiriin kuuluvat kirjanpito- ja tilinpäätösaineisto ja muut avustuksen myöntämisen perusteisiin ja käyttöön liittyvät aineistot.

Pykälän 2 momentissa säädetään tarkastusta suorittavan virkamiehen ja tilintarkastajan oikeudesta ottaa tarkastuksen kohteena oleva aineisto haltuunsa ja tässä noudatettavasta menettelystä. Tarkastusta suorittava virkamies tai tilintarkastaja voi ottaa pykälän 1 momentin mukaan tarkastusoikeuden piirissä olevan aineiston haltuunsa, jos tarkastaminen sitä edellyttää. Haltuunotto voi tulla kyseen silloin, kun asiaa ei voida tarkastuksen vaatimalla tavalla selvittää tarkastuksen yhteydessä. Haltuunoton kohteena voivat olla kaikki tarkastusoikeuden piirissä olevat asiakirjat, tallenteet ja muu aineisto.

Aineiston haltuunotosta on laadittava tarkastuksen yhteydessä pöytäkirja, jossa on mainittava haltuunoton tarkoitus ja haltuunotettu aineisto. Pöytäkirjan laatii tarkastusta suorittava virkamies tai tilintarkastaja ja siitä on annettava jäljennös tarkastuksen kohteena olevalle. Pöytäkirja laaditaan heti haltuunoton yhteydessä.

Haltuunotettu aineisto on palautettava viipymättä, kun sitä ei enää tarvita tarkastuksen suorittamiseksi. Ratkaisevaa on se, tarvitaanko aineistoa tarkastuksen tavoitteen edellyttämien lisätietojen hankkimiseksi tai tietojen varmentamiseksi. Kun haltuunotetusta aineistosta saatavilla olevat ja tarpeelliset tiedot on saatu, on aineisto viipymättä palautettava. Aineiston haltuunottoa ei voida momentin perusteella jatkaa siihen saakka, kunnes avustusta koskevassa asiassa, esimerkiksi epäiltyä virhettä tai väärinkäytöstä koskevassa asiassa, on tehty päätös. Pykälän 3 mo-

mentissa säädetään tarkastusta suorittavan virkamiehen ja tilintarkastajan oikeudesta päästä tarkastuksen kohteena olevan avustuksen saajan hallinnassa tai käytössä oleviin tiloihin. Tarkastusta suorittavalla on momentin perusteella luoksepääsyoikeus tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa. Tämä oikeus käsittää kaikki ne tilat ja alueet, joiden olosuhteilla on merkitystä arvioitaessa avustuksen myöntämisen perusteiden täyttymistä ja käytön ehtojen noudattamista. Näitä tiloja ovat ainakin liike-, varasto- tai muut vastaavat ammatin ja elinkeinon harjoittamiseen käytettävät tilat. Toimintaa avustettaessa tiloihin kuuluvat toimistotilat tai muut vastaavat tilat, joista käsin avustuksen käyttöä johdetaan ja hallinnoidaan, avustuksen käyttöön liittyvän taloushallinnon tilat sekä itse avustettavan toiminnan harjoittamiseen liittyvät tilat. Tarkastusta ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

16 §. *Virka-apu.* Pykälässä säädettäisiin virka-apusta ja pykälä sisältää tavanomaisen virka-apua koskevan säännöksen. Ministeriöllä on oikeus pykälän nojalla saada poliisi-, tulli-, vero- ja ulosottoviranomasilta tarpeellista virka-apua tässä laissa tarkoitettujen valvonta- ja tarkastustehtävien suorittamiseen. Poliisiviranomaisen virka-apua tarvitaan erityisesti silloin, kun tarkastuksen kohteena oleva avustuksen saaja vastustaa tarkastuksen toteuttamista. Ministeriön virkamiehellä tai valtuuttamalla tilintarkastajalla ei ole tämän lain nojalla oikeutta käyttää voimakeinoja tarkastusoikeuksiansa ja niihin liittyvien tietojensaantia, tiloihin pääsyä ja aineiston haltuunottoa koskevien oikeuksiansa turvaamiseksi ja toteuttamiseksi.

17 §. *Maksatuksen keskeytys.* Pykälässä säädettäisiin ministeriön oikeudesta määrätä avustuksen maksatus keskeytettäväksi. Maksatuksen keskeyttäminen ministeriön päätöksellä on tarkoitettu väliaikaiseksi turvaamistoimeksi, jonka avulla myönnetyn avustuksen maksaminen saadaan keskeyttää asian selvittämiseksi. Selvittämisen jälkeen ministeriön on tehtävä päätös maksamisen lopettamisesta ja takaisinperinnästä. Avustuksen saajalla on oikeus ehdotetun lain 30 §:n mukaan hakea muutosta tähän päätökseen mutta viranomaisen saa keskeyttää maksatuksen valituksen käsittelyn ajaksi. Maksatus voi-

daan keskeyttää kolmella perusteella.

Päätös maksatuksen keskeyttämisestä voidaan pykälän 1 kohdan mukaan tehdä silloin kun on perusteltua aihetta epäillä, että avustuksen saaja ei anna oikeita ja riittäviä tietoja avustuksen maksamiseksi tai että avustuksen saaja käyttää avustusta vastoin säädettyjä velvoitteitaan. Avustuksen maksatus saadaan tilapäisesti keskeyttää silloin, kun on perusteltua aihetta epäillä, etteivät maksatusta varten annetut tiedot ole oikeita tai riittäviä. Menettely sisältää tämän lain, valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säänneltävän asetuksen vastaisen toiminnan ja avustuspäätöksessä asetettujen ehtojen vastaisen menettelyn. Velvoitteiden vastaista menettelyä on myös avustuksen valvontaa varten tarpeellisten oikeiden ja riittävien tietojen antamatta jättäminen ja avustuksen käyttöön vaikuttavan muutoksen ilmoittamatta jättäminen. Pykälän 1 kohdan mukaan maksatuksen keskeyttäminen edellyttää perusteltua epäilyä laissa asetettujen käyttäytymisvelvoitteiden vastaisesta menettelystä. Maksatusta ei voida keskeyttää mistä tahansa epäilyksestä vaan ministeriöllä tulee olla riittävästi ja järkevästi hyväksyttävissä perusteita toimenpiteelle. Lainkohta ei kuitenkaan edellytä, että ministeriöllä olisi riittävä näyttö lainvastaisesta menettelystä vaan järkevästi ja yleisesti hyväksyttävällä tavalla perusteltavissa oleva epäily riittää.

Pykälän 2 kohdan mukaan päätös maksatuksen keskeyttämisestä voidaan tehdä, kun ne perusteet, joilla avustus on myönnetty, ovat olennaisesti muuttuneet. Avustus myönnetään usein toimintaan tai hankkeeseen, jolta edellytetään tiettyjä laadullisia tai laajuutta koskevia ominaisuuksia tai omaisuuden, jonka hankintaa tai korjausta varten avustusta on myönnetty, käytölle on asetettu tiettyjä ehtoja. Avustuksen maksaminen saadaan keskeyttää silloin kun näissä avustuksen myöntämisen tai käyttämisen perusteissa on tapahtunut olennaisia muutoksia ja jos tarpeen selvittää, miten muutokset vaikuttavat mahdollisuuksiin käyttää avustusta laissa, talousarviossa ja avustuspäätöksessä tarkoitetulla tavalla. Avustuksen maksatuksen keskeyttämisen yksityiskohtaiset perusteet riippuvat siitä, mitä asioita ja olosuhteita on talousarviossa ja lain 32 §:n nojalla annettavissa valtioneu-

voston asetuksessa samoin kuin avustuspäätökseen otetut käyttöä koskevat ehdot sääntelevät ja määräävät.

18 §. *Avustuksen palauttaminen.* Pykälässä säädettäisiin avustuksen saajan velvollisuudesta palauttaa virheellisesti, liikaa tai muutoin ilmeisen perusteetta saamansa avustus tai sen osa ministeriölle. Palautettava on myös avustus tai sen osa, jos sitä ei voida käyttää avustuspäätöksessä edellytetyllä tavalla. Pykälä sisältää yleisen perusteettoman edun palauttamista koskevan velvoitteen. Perusteetonta etua saaneen avustuksen saajan tulee ryhtyä oma-aloitteisesti ja viipymättä toimenpiteisiin liikaa taikka perusteetta saadun etuuden palauttamiseksi.

Virheellisesti tai liikaa saatua avustusta on suoritus, joka teknisen virheen vuoksi maksetaan perusteetta tai liian suurena. Avustuksen saajan on oma-aloitteisesti ryhdyttävä toimenpiteisiin vastoin avustuspäätöstä maksetun valtionavustuksen tai sen osan palauttamiseksi. Ilmeisen perusteetta saatuna valtionavustuksena pidetään avustusta, joka on saatu, vaikka avustuksen saaja ei täytä avustuksen myöntämisen yleisiä ehtoja tai lain 32 §:n nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella asetettuja myöntämisen ehtoja ja edellytyksiä. Perusteettomuuden ilmeisyyden vaatimus täyttyy silloin, kun avustusta ei olisi voitu lain tai sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan myöntää.

Pykälässä säädetty perusteettoman edun palauttaminen saadaan jättää tekemättä, jos palautettava määrä on pienempi kuin 10 euroa.

19 §. *Avustuksen takaisinperintä.* Pykälässä säädettäisiin avustuksen pakollisesta takaisinperinnästä. Pykälässä säädetyissä tilanteissa ministeriön on määrättävä avustuksen maksaminen lopetettavaksi ja jo maksettu avustus perittäväksi takaisin. Maksamisen lopettamisen ja takaisinperinnän perusteina on avustuksen saajan olennaisesti virheellinen tai vilpillinen menettely.

Pykälä antaa toimivallan määrätä ministeriön päätöksellä avustuksen takaisinperinnästä. Ministeriön päätökseen on käytettävissä ehdotetun lain 30 §:n mukainen muutoksenhakekeino.

Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti takaisinperintäperusteissa edellytetään virheen

tai väärinkäytöksen olennaisuutta. Olennaisiksi virheiksi on luettava virheet, joiden johdosta avustusta ei olisi myönnetty avustuspäätöksen suuruisena. Vastaavasti avustuksen käyttäminen tarkoitukseen, johon sitä ei olisi lainkaan myönnetty tai johon sitä olisi myönnetty merkittävästi vähemmän, on pykälän tarkoittama olennainen virhe. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti pykälää sovellettaessa on maksamisen määrääminen lopettavaksi ja maksetun avustuksen takaisinperintää rajoitettava virhettä tai väärinkäytöstä vastaavaan määrään. Toimenpide voi kuitenkin kohdistua koko myönnettyyn avustukseen, jos avustusta ei olisi ilmenneen tilanteen mukaisissa olosuhteissa lainkaan myönnetty tai jos virheen seurauksena avustusta ei oleellisilta osin voida käyttää avustuspäätöksen mukaisella tavalla.

Pykälän 1 kohdassa säädettäisiin takaisinperintäperusteeksi ehdotetun lain 18 §:n mukainen palautusvelvollisuuden laiminlyönti. Maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä on tässä tilanteessa useimmiten rajoitettava siihen määrään, joka 18 §:n mukaan olisi palautettava. Ministeriö voi tarvittaessa päätöksellä vahvistaa palautusvelvollisuuden olemassaolon ja määrän. Laissa säädetyt nimellisen velvoitteen vastainen menettely on aina olennainen virhe ja sen vuoksi kohdassa ei ole erikseen säädetty olennaisuusvaatimusta.

Pykälän 2 kohdassa säädettäisiin takaisinperintäperusteeksi avustuksen käyttäminen olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin mihin se on myönnetty. Maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä ovat seuraamuksia avustuksen saajan menettelystä, jolla rikotaan avustuspäätöksessä ja myönnettyä avustusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa asetettuja ehtoja avustuksen käyttötarkoituksesta. Avustuspäätöksen mukainen käyttötarkoitus ei tällöin toteudu joko lainkaan tai merkittävältä osin.

Pykälän 3 kohdan mukaan maksamisen lopettamisen tai takaisinperinnän perusteena on väärän tai harhaanjohtavan tiedon antaminen seikasta, joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan avustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin. Virheellisen tiedon antamisen ohella olennaisen tiedon salaaminen on pykälän mukaan maksamisen lopettamisen ja ta-

kaisinperinnän peruste. Väärällä tiedolla tarkoitetaan tietoja, jotka eivät vastaa tosiasioita tiedon antamishetkellä. Harhaanjohtavalla tiedolla tarkoitetaan tietoja ja esittämistapaa, jonka johdosta ministeriö ei saa olennaiselta osin oikeaa ja riittävää kuvaa avustuksen myöntämisen perusteiden täyttymisestä ja avustuksen käyttötarkoituksesta. Taloudellisessa raportoinnissa olennaisesti virheellisinä on pykälän mukaan pidettävä kaikkia sellaisia tietoja, joiden esittämisen johdosta tilintarkastuslain mukaisessa tilintarkastuksessa tilintarkastaja ei voisi puoltaa tilinpäätöksen vahvistamista.

Pykälän 4 kohdassa säädetään maksamisen lopettamisen ja takaisinperinnän perusteena se, että avustuksen saaja pykälän 1—3 kohtaan verrattavalla tavalla olennaisesti rikkoo avustuksen käyttämistä koskevia säännöksiä tai avustuspäätöksen ehtoja.

20 §. *Avustuksen harkinnanvarainen takaisinperintä.* Pykälässä säädettäisiin avustuksen harkinnanvaraisesta maksamisen lopettamisesta ja takaisinperinnästä. Ehdotetun lain 19 §:ssä säädetyissä tilanteissa kyse on avustuksen saajan olennaisella tavalla virheellisestä ja vilpillisestä menettelystä. Lain 20 §:ssä ovat kyseessä eräät olosuhteiden muutokset sekä eräät avustuksen saajan menettelyt, jotka eivät välttämättä aina ole sillä tavalla olennaisia, että niiden seurauksena pitäisi aina olla avustuksen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä. Ministeriö voi harkita ja päättää, lopetetaanko avustuksen saajan virheellisen menettelyn taikka avustuksen käyttöön vaikuttavan olosuhteiden muutoksen johdosta avustuksen maksaminen ja peritäänkö maksettu avustus takaisin.

Harkintavallan käytössä viranomaista ohjaavat pyrkimys julkisen edun turvaamiseen ja suhteellisuusperiaate. Ministeriö valvoo avustuksen liittyen julkista etua. Virheellisten tietojen perusteella myönnetty tai virheellisesti käytetty avustus on perusteetta valtiolta saatua etua, joka tulee palauttaa. Samoin on meneteltävä silloin, kun olosuhteiden muutoksen johdosta avustuksen käyttö myönnettyyn tarkoitukseen estyy. Pienissä virheissä tai olosuhteiden muutoksissa avustuksen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä olisivat kuitenkin tavoiteltavaan julkiseen etuun nähden liian raskaita toimenpi-

teitä. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti virheiden tai avustuksen käyttötarkoituksen toteutumista osittain estävän olosuhteiden muutoksen tulee olla hyväksyttävässä ja järkevässä suhteessa seuraamukseen.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädetään maksamisen lopettamisen ja takaisinperinnän perusteeksi se, jos avustuksen saaja ei anna 11§:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla oikeita ja riittäviä tietoja avustuksen maksamista varten tai jos avustuksen saaja menettelee lain 12 §:ssä säädettyjen velvoitteiden vastaisesti. Ministeriö voi harkita, johtaako avustuksen saajan menettely takaisinperintään tai maksamisen lopettamiseen niissä tilanteissa, joissa ei ole kysymys edellä 19 §:ssä tarkoitettusta virheestä tai väärinkäytöksestä.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädetään maksamisen lopettamisen tai takaisinperinnän perusteeksi avustuksen käyttöä koskevan tarkastuksen vaikeuttaminen. Käytännössä kyseeseen voi tulla aineiston salaaminen tarkastuksessa tai tarkastuksesta kieltäytyminen tai tarkoituksen saavuttamisen estäminen tai vaikeuttaminen kieltäytymällä antamasta tarvittavia tietoja tai muulla yhteistyöhaluttomalla menettelyllä. Tarkastuksen vaikeuttaminen voi olla vakavuudeltaan tai laajuudeltaan hyvin erilaista. Ministeriön tulee harkita, onko kysymyksessä siinä määrin vakava avustukseen liittyvien velvoitteiden laiminlyönti tai tahallinen rikkominen, että siitä pitäisi suhteellisuusperiaate huomioon ottaen seurata avustuksen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä. Kieltäytyminen sallimasta tarkastusta on yleensä peruste periä avustus kokonaisuudessaan takaisin. Takaisinperintä kokonaisuudessaan tulee kysymykseen, mikäli tarkastuksen yhteydessä avustuksen saaja antaa olennaisesti virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan maksamisen lopettamisen ja takaisinperinnän perusteena voi olla avustuksen kohteena olevan toiminnan olennainen supistaminen tai luovuttaminen toiselle. Yleensä avustuksen tarkoituksen toteuttamisella on merkitystä sillä taholla, joka on vastuussa avustettavasta toiminnasta. Avustuksessa ei siten ole yleensä kysymys edelleen siirrettävissä olevasta taloudellisesta etuudesta. Avustuksen mak-

saminen on tällöin voitava lopettaa ja avustus periä takaisin, mikäli avustettava toiminta siirretään toiselle henkilölle. Ministeriö voi päättää jatkaa avustuksen maksamista tai jättää avustuksen perimättä takaisin, jos avustus voitaisiin kyseisessä tilanteessa myöntää myös sille, jolle avustuksen kohteena ollut toiminta on siirretty. Takaisinperintään ei pidä ryhtyä, jos avustuksen käyttötarkoitus on saavutettavissa toiminnan luovutuksesta huolimatta. Jos osa avustuksella tuetusta toiminnasta lopetetaan, on ministeriön harkittava sitä, jääkö jäljelle muuta avustuksen kohteena olevaa toimintaa siinä laajuudessa, että avustus voitaisiin käyttää olennaisilta osin avustuspäätöksessä tarkoitettulla tavalla. Jos edellytyksiä päätöksen mukaisen käyttötarkoituksen toteuttamiseen ei ole, tulee avustus periä takaisin. Vastaavaa arviointiperustetta on noudatettava myös niissä tilanteissa, joissa avustuksen kohteena olevaa toimintaa on supistettu. Toiminnan olennaisesta supistamisesta, joka estää olennaisilta osin avustuspäätöksen tarkoituksen toteuttamisen, tulee yleensä seurata avustuksen maksamisen lopettaminen ja maksetun avustuksen takaisinperintä.

Momentin 4 kohdassa säädetään harkinnanvaraisen takaisinperinnän ja maksamisen lopettamisen perusteeksi avustuksella hankittu omaisuuden luovutus toiselle. Perustetta voidaan soveltaa silloin, kun avustus on myönnetty omaisuuden hankintaa varten ja ehdotetun lain 32 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa taikka avustuspäätöksessä on rajoitettu omaisuuden luovuttamista edelleen. Rajoituksen perusteena on varmistaa avustuksen käyttäminen talousarvion ja avustuspäätöksen mukaisella tavalla. Ministeriö voi jättää avustuksen perimättä takaisin silloin, kun omaisuutta käytetään omistus- tai hallintaoikeuden luovutuksesta huolimatta tavalla, jossa avustuksen myöntämisen tarkoitus toteutuu.

Momentin 5 kohdan nojalla ministeriö voi lopettaa avustuksen maksamisen ja periä jo maksetun avustuksen takaisin silloin, kun avustuksen kohteena olevan omaisuuden käyttötarkoitusta on muutettu pysyvästi. Kohta tulee sovellettavaksi silloin, kun avustus on myönnetty tietyn omaisuuden hankintaan, korjaamiseen tai ylläpitämiseen ja avus-

tuksen tarkoituksena on, että omaisuutta käytetään tiettyyn tarkoitukseen määrätyn ajan. Maksamisen lopettamisen tai takaisinperinnän perusteena voi olla vain sellainen käyttö-tarkoituksen muutos, jonka johdosta avustuksen myöntämisen tarkoitus ei toteudu. Momentissa edellytetään omaisuuden käyttötarkoituksen pysyväisluontoista taikka ainakin pitkäaikaista muuttamista. Avustuksen kohteena olleen omaisuuden käyttäminen tilapäisesti muuhun tarkoitukseen ei oikeuta lopettamaan avustuksen maksamista tai määräämään avustusta takaisinperittäväksi.

Momentin 6 kohdassa säädetään avustuksen saajan maksukyvyttömyyttä ilmentävien virallismenettelyiden käynnistymisestä perusteena lopettaa avustuksen maksaminen ja periä avustus takaisin. Yrityssaneeraus tai selvitystila heikentävät yleensä olennaisesti mahdollisuuksia täyttää avustukseen liittyvät velvoitteet avustuksen myöntämisen tarkoituksen saavuttamisen edellyttämällä tavalla. Ministeriön tulee avustuksen saajan maksukyvyttömyystilanteen johdosta harkita, onko olemassa edellytyksiä avustuksen käyttötarkoituksen mukaiselle käyttämiselle.

Momentin 7 kohdan mukaan avustuksen maksaminen voidaan lopettaa ja avustus periä takaisin myös muusta, edellä säädettyihin perusteisiin verrattavasta erityisestä syystä. Kysymys sellaisesta avustuksen saajan menettelystä tai saajan vastuulla olevasta olosuhteiden muutoksesta, että avustuksen käyttötarkoitusta ei voida enää oleellisin osin toteuttaa. Tarkoitettu tilanne on käsillä avustuksen saajan ryhtyessä järjestelyyn, joka asiallisesti vastaa edellä mainittuja takaisinperintäperusteita mutta jolle on annettu muu oikeudellinen muoto.

Pykälän 2 momentissa säädetään ministeriön oikeudesta lopettaa avustuksen maksaminen ja periä avustus tai sen osa takaisin silloin, kun avustuksen kohteena oleva omaisuus tuhoutuu tai vahingoittuu. Takaisinperintä tai maksamisen lopettaminen tulee kyseeseen, jos tuhoutuneen tai vahingoittuneen omaisuuden tilalle ei hankita uutta vastaavaa omaisuutta. Takaisinperintä kohdistuu tai maksamisen lopettaminen kohdistuu tuhoutuneesta omaisuudesta saatuun vakuutuskorvaukseen tai muuhun korvaukseen. Muu korvaus on yleensä vahingonkorvaus. Takaisin-

perittävä määrä on momentin mukaan avustuksen osuus omaisuuden alkuperäisestä hankintamenosta. Tarkoituksena on estää perusteettoman edun saaminen omaisuuden vahingoittumisen tai tuhoutumisen johdosta.

21 §. *Korko ja viivästyskorko.* Pykälän 1 momentissa säädetäisiin velvollisuudesta maksaa palautettavalle tai takaisinperittäväälle avustuksen määrälle korkoa. Maksuvelvollisuus alkaa palauttamis- tai takaisinperintätilanteissa siitä päivästä, jona avustus tai sen osa on maksettu avustuksen saajalle. Korkoa on maksettava siihen päivään saakka, jona avustus maksetaan takaisin taikka enintään avustuksen takaisinmaksamiselle ministeriön määräämään eräpäivään. Korkokanta on korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu yleinen tuottokorko lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä.

Pykälän 2 momentissa säädetään takaisinperittäväälle määrälle maksettavasta viivästyskorosta silloin, kun avustuksen saaja ei ole täyttänyt takaisinmaksuvelvollisuuttaan viimeistään ministeriön asettamassa määräajassa. Korkokanta on korkolain mukainen yleinen viivästyskoron määrä.

22 §. *Kohtuullistaminen.* Pykälässä säädetäisiin hallinto-oikeudellisen kohtuusperiaatteen soveltamisesta avustuksen palauttamiseen ja takaisinperintään sekä niihin liittyviin korkoihin tai viivästyskorkoihin. Ministeriöllä on harkintavaltaa toteuttaa hallinto-oikeuden suhteellisuusperiaatetta takaisinperintätilanteessa.

Ministeriö voi 1 momentissa mainituilla perusteilla jättää osan avustuksesta, palautettavalle tai takaisin perittäväälle määrälle laskettavasta korosta tai viivästyskorosta perimättä takaisin. Perusteena osittaiseen avustuksen tai sen osan taikka sille laskettavan koron taikka viivästyskoron perimättä jättämiseen on takaisinperinnän kohtuuttomuus avustuksen saajan taloudelliseen asemaan ja olosuhteisiin tai avustuksella hankitun omaisuuden laatuun taikka takaisinperinnän perusteena olevaan menettelyyn tai olosuhteiden muutokseen nähden.

Momentin soveltamisen lähtökohtana on palauttamisen ja takaisinperinnän ja siihen liittyvien koronmaksuvelvoitteiden kohtuuton ankaruus ja epäoikeudenmukaisuus tilanteissa vallitsevissa yksittäisissä olosuhteissa.

Takaisinperintä ei saa tarpeettomasti johtaa sillä tavoin vakaviin taloudellisiin vaikeuksiin tai sellaiseen taloudelliseen asemaan, ettei niitä voida yhteiskunnassa yleisesti hyväksytyjen oikeudenmukaisuuskäsitysten mukaan vaatia avustuksen saajan sietävän. Kohtuullistamista harkittaessa on arvioitava palauttamisen ja takaisinperinnän perusteena olevan julkisen edun suojaamisen tarvetta ja vahvuutta suhteessa toimenpiteen seurauksiin. Julkista etua turvaavien toimenpiteiden yksityiselle aiheuttamien seurausten tulee olla yleisesti hyväksyttävää.

Kohtuullistamista harkittaessa on otettava huomioon se, missä määrin avustuksen saajan virheellinen menettely on takaisinperinnän perusteena. Kohtuullistamista puoltaa se, jos avustuksen saajan menettely ei ole ollut virheellistä tai kysymyksessä on vain vähäinen virhe taikka jos avustuksen saaja ei ole voinut tavanomaisella huolellisuudella ennakoida olosuhteiden muutosta. Kohtuullistamista puoltaa myös ministeriön virheellinen menettely tai esimerkiksi virheellisten neuvon antaminen.

Kohtuullistamisen perusteita ja edellytyksiä harkittaessa voidaan apuna käyttää myös yksityisoikeudellisen oikeustoimen kohtuullistamista koskevien säännösten soveltamiskäytännössä omaksuttuja periaatteita.

Kohtuullistaminen ei tule kyseeseen, jos takaisinperintä johtuu avustuksen saajan tahallisesta väärinkäytöksestä.

Pykälän 2 momentissa säädetään, että erityisen painavasta syystä avustuksen takaisin perittävä määrä, sille laskettava korko tai viivästyskorko voidaan jättää kokonaan perimättä. Momentilla rajoitetaan ministeriön 1 momentin mukaista oikeutta kohtuullistaa avustuksen saajan suoritusvelvollisuutta.

Suoritusvelvollisuudesta kokonaan vapauttaminen voi tulla kyseeseen vain silloin kun siihen on erityisen painavia syitä. Näitä ovat 1 momentissa mainitut seikat silloin, kun niiden johdosta avustuksen palauttamista ja takaisinperintää on kokonaisuudessaan pidettävä kohtuuttomana. Koska kohtuullistaminen asiallisesti merkitsee tällöin ministeriön harkintavallan nojalla tekemää poikkeusta ehdotetun lain mukaisista velvoitteista, tulee kynnyksen suoritusvelvoitteiden täysimääräiseen poistamiseen olla erittäin korkealla.

23 §. *Yhteisvastuullisuus.* Pykälässä säädetäisiin, että sitä sovelletaan silloin kun avustus on myönnetty yhteisesti usealle saajalle avustuspäätöksen mukaisesti. Pykälässä säädetään siitä, miten useat avustuksen saajat vastaavat avustuksen palauttamisesta ja takaisin maksamisesta. Ministeriön tulisi yleensä välttää avustuksen myöntämistä useille saajille yhteisesti, koska se saattaa jahtaa sekaviin tai vaikeasti sovellettaviin vastuutilanteisiin avustettavassa toiminnassa tai hankkeessa. Jos kuitenkin avustus on myönnetty useille saajille yhteisesti, on jokainen näistä vastuussa palautettavan tai takaisin perittävän määrän maksamisesta.

Pykälä ei koske avustuksen saajien keskinäisiä suhteita. Siinä maksuvelvollisuus jakautuu sen mukaan, miten takaisinperinnän perusteena oleva seikka on ollut kunkin avustuksen saajan vastuulla.

24 §. *Takaisinperinnän määräaika.* Pykälässä säädetäisiin, että ministeriön tulee tehdä maksatuksen keskeyttämistä sekä takaisinperintää koskeva päätös viipymättä ja erityisestä syystä viimeistään kahden kalenterivuoden kuluessa sen jälkeen, kun niiden peruste on tullut tietoon. Selvissä tapauksissa ja julkisen edun turvaamisen vaatiessa esimerkiksi maksatuksen keskeyttämistä, on päätös tehtävä välittömästi. Useimmiten voidaan kuitenkin varata kohtuullinen aika ministeriölle asian käsittelyä varten.

Pykälän 2 momentissa säädetään määräajasta avustuksen maksamisesta, jonka jälkeen ministeriö ei enää saa ryhtyä takaisinperintään. Takaisinperintään ei saa ryhtyä, jos avustuksen tai sen viimeisen erän maksamisesta on kulunut 10 vuotta. Määräaika laskeaan siten yleensä siitä, kun avustuksen viimeinen erä on maksettu. Jos kuitenkin avustuksen käytön ehtoja koskevassa, lain 32 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa taikka avustuspäätöksessä on asetettu määräaika avustuksen tai sillä tuetun omaisuuden käyttämiseksi, voidaan takaisinperintään ryhtyä 10 vuoden kuluessa tuon määräajan päättymisestä. Avustuksen käyttämistä koskevalla määräajalla tarkoitetaan esimerkiksi sellaista säännöstä tai määräystä, jonka mukaan avustuksen kohteena olevaa omaisuutta ei saa luovuttaa taikka kyseistä omaisuutta käyttää määriteltyn tarkoitukseen tie-

tyn määräajan. Jos esimerkiksi avustuksen kohteena olevaa omaisuutta tulee käyttää avustuspäätöksessä mainittuun tarkoitukseen 15 vuoden ajan, lasketaan momentin mukainen 10 vuoden määräaika kyseisen 15 vuoden päättymisestä lukien. Ehdotetun lain 12 §:n 3 momentissa säädettyissä tapauksissa takaisinperintään ei saa ryhtyä, jos pykälässä tarkoitettua 30 vuoden tai sitä lyhyemmän käyttöajan päättymisestä on kulunut enemmän kuin 10 vuotta.

25 §. *Vanheneminen.* Pykälässä säädetäisiin, milloin avustuksen saajan oikeus saada maksatus myönnetystä avustuksesta vanhennee. Pykälän tarkoituksena on, että sellaiset myönnetyt avustukset, joissa avustettavaa toimintaa tai hanketta ei ole kuitenkaan jostain syystä voitu toteuttaa avustuksen maksatukseen vaadittavaan vaiheeseen, voidaan poistaa valtion kirjanpidosta. Pykälän mukaan maksatusta varten tarvittava hyväksyttävä selvitys tulee esittää ehdotetun lain 32 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tai avustuspäätöksessä asetettuun määräaikaan mennessä. Jos tällaista määräaika ei ole asetettu, raukeaa oikeus maksatukseen kahden vuoden kuluessa sen varainhoitovuoden päättymisestä, jonka kuluessa avustus on myönnetty.

Pykälän 2 momentissa säädetään ehdotetun lain 18 §:ssä tarkoitettua palautusvelvollisuuden vanhenemisesta. Palautusvelvollisuus raukeaa, kun on kulunut 10 vuotta avustuksen tai sen viimeisen erän maksamisesta. Jos ehdotetun lain 32 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tai avustuspäätöksessä asetetaan määräaika avustuksen tai sillä tuetun omaisuuden käyttämiseksi edellä 13 §:ssä säädetyllä tavalla, palautusvelvollisuus raukeaa, kun 10 vuotta on kulunut avustuksen tai sillä tuetun omaisuuden käyttämiseksi asetetun määräajan päättymisestä. Palautusvelvollisuus vanhenee samaan aikaan kuin ministeriön olisi viimeistään tullut päättää avustuksen tai sen osan takaisinperinnästä.

26 §. *Kuittaus.* Pykälässä todettaisiin mahdollisuudesta periä avustus takaisin myös kuittaamalla se muusta ministeriön myöntämästä avustuksesta. Kuittaus tapahtuu ministeriön päätöksellä. Muutoin kuittauksessa on sovellettava vastakkaisten ja eräänntyneiden saatavien kuittauksen yleisesti sovellettavaa

lainsäädäntöä ja oikeusperiaatteita ja noudatettava valtion talousarvion tilijaottelussa vahvistettuja talousarvion eri momenttien käyttöoikeuksia.

27 §. *Tietojensaanti viranomaiselta.* Pykälässä säädetäisiin perusteista, joilla ministeriö voi saada tietoja ja asiakirjoja toisilta viranomaisilta laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen.

Pykälän mukaan ministeriön oikeuteen saada tietoja toiselta viranomaiselta sovelletaan, mitä julkisuuslaissa (621/1999) säädetään.

28 §. *Tietojen luovuttaminen.* Pykälässä säädetäisiin tämän lain nojalla saatujen tietojen luovuttamisesta.

Pykälän mukaan tämän lain nojalla saatujen tietojen luovuttamiseen sovelletaan, mitä julkisuuslaissa (621/1999) säädetään tietojen luovuttamisen yleisistä edellytyksistä ja niistä menettelyistä ja tavoista, joilla tietoja luovutetaan.

Pykälän 1 momentin mukaan tietojen luovuttamiseen sovelletaan, mitä julkisuuslaissa säädetään. Julkisuuslaissa säädetään tietojen luovuttamisen yleisten edellytysten lisäksi menettelyistä ja tavoista, joilla tietoja luovutetaan.

Pykälän 2 momentissa säädetään ministeriön oikeudesta luovuttaa julkisuuslain mukaan salassa pidettäviä tietoja ja asiakirjoja tässä laissa tarkoitetuissa asioissa eräissä tapauksissa silloin, kun tietojen luovutuksesta ei ole säädetty julkisuuslaissa. Muista salassa pidettävien tietojen luovuttamisen perusteista säädetään julkisuuslaissa. Momentissa säädetään vain oikeudesta luovuttaa tieto tiettyä käyttötarkoitusta varten, joten esimerkiksi tietojen luovuttamisen tapaa ja luovutettavien tietojen suojausta sekä muissa tietojen luovuttamista koskevissa kysymyksissä on sovellettava julkisuuslakia.

Pykälän mukaan ministeriöllä on oikeus antaa salassa pidettäviä tietoja poliisiviranomaiselle ja muulle esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi. Kohdan perusteella tietoja voidaan luovuttaa myös syyttäviviranomaiselle syyteharkintaa varten. Tietoja voidaan luovuttaa myös rikoksen estämiseksi. Tietojen luovuttamisen edellytyksenä on, että esitutkinta- tai syyttäviviranomaisella on oikeus saada ja tallentaa

kyseiset tiedot.

Momentin 2 kohdassa säädetään, että tietoja voidaan antaa lain soveltamista koskevan viranomaisen selvityksen tai tieteellisen tutkimuksen tekemiseksi. Kohdassa tarkoitettut selvitykset ja tutkimukset ovat tarpeellisia avustusten yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja vaikutusten sekä ehdotetun lain soveltamiskäytäntöjen arvioimiseksi. Luovuttamisen edellytyksenä on, että tietojen luovuttaminen on välttämätöntä viranomaisen selvityksen tai tieteellisen tutkimuksen tekemiseksi.

Momentin 3 ja 4 kohta koskee salassa pidettävien tietojen luovuttamista kansainväliselle tai ulkomaiselle viranomaiselle. Tietoja voidaan luovuttaa Euroopan unionin toimielimelle tai elimelle sekä Euroopan unionin toisen jäsenvaltion viranomaiselle Euroopan yhteisön lainsäädännön tai muun Suomen jäsenyyteen Euroopan unionissa sitä edellyttäessä. Kohta tarjoaa oikeusperustan tietojen luovuttamiseen kaikissa niissä tilanteissa, joissa Euroopan yhteisön lainsäädäntö tai Euroopan unionin jäsenyyteen liittyvä kansainvälinen sopimus edellyttää sitä. Yhteisön lainsäädännössä on useita säännöksiä, jotka edellyttävät eräiden valtionavustuksia koskevien tietojen luovuttamista Euroopan yhteisön valtioneuvostoa koskevan lainsäädännön tai Euroopan yhteisöjen varoista rahoitettavien tukien valvontaa varten. Luovutuksen saajina voivat näiden säännösten mukaan olla unionin toimielimet tai elimet taikka toisen jäsenvaltion viranomaiset. Momentin 4 kohdassa säädetään tietojen luovuttamisesta Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen sitä edellyttäessä. Luovutuksen oikeudellinen perusta on tällöin Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa. Momentissa on eritelty luovutus unionin jäsenyyteen liittyvien velvoitteiden ja muiden kansainvälisten velvoitteiden perusteella.

Pykälän 3 momentissa säädetään 2 momentin perusteella luovutettujen tietojen käyttötarkoitussidonnaisuudesta. Tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon tiedot on luovutettu. Tietojen luovuttamisen yleiset perusteet määrittävät tyhjentävästi sen tarkoituksen, johon lain perusteella luovutettuja tietoja voidaan käyttää.

29 §. *Tiedoksianto.* Pykälässä säädettäisiin, että ministeriön muu kuin tämän lain 17—20

ja 26 §:ssä tarkoitetussa asiassa tekemä päätös voidaan lähettää asianomaiselle tiedoksi myös postitse. Postitse tapahtuvassa tiedoksiannossa ei pykälän mukaan tarvitse käyttää saantitodistusta, vaan tiedoksianto voidaan tehdä tavallisella kirjeellä. Tavallisella kirjeellä ei voida lähettää asianomaiselle tiedoksi ministeriön päätöstä avustuksen maksatuksen keskeyttämisestä, takaisinperinnästä tai palautettavan tai takaisinperittävän määrän kuittauksesta. Kaikissa muissa avustusta koskevista asioissa ministeriön päätös voidaan myös lähettää tiedoksi postitse tavallisella kirjeellä.

Pykälässä säädetään myös oletta, että tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen postitse tapahtuvassa tiedoksiannossa seitsemäntenä päivänä siitä, kun päätös annettiin postin välittäväksi. Pykälää sovellettaessa on sen, joka väittää tiedoksiannon tapahtuneen tätä myöhemmin, esitettävä väitteensä tueksi tarvittava näyttö. Muilta osin on ministeriön päätöksen tiedoksiannossa noudatettava, mitä tiedoksiannosta hallintoasioissa säädetään. Sovellettavaksi tulevat tiedoksiannosta hallintoasioissa annettu laki (232/1966) ja sähköisestä asioinnista hallinnossa annettu laki (1318/1999).

30 §. *Muutoksenhaku.* Pykälässä säädetään muutoksenhausta ministeriön päätökseen. Pykälässä todetaan selvyyden vuoksi, että ministeriön päätökseen saa hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

31 §. *Täytäntöönpano.* Pykälässä säädettäisiin ministeriön päätösten täytäntöönpanosta. Avustusta koskevassa asiassa annettu päätös on usein tarpeellista panna täytäntöön nopeasti. Nopeasti täytäntöön pantavia ovat ehdotetun lain 17 §:ssä säädettyä maksatuksen keskeyttämistä koskevat päätökset. Ministeriön päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakuviranomainen voi keskeyttää tarvittaessa täytäntöönpanon. Avustuksen takaisinperintää koskeva, lain 19 § ja 20 §:n nojalla tehty ministeriön päätös voidaan panna pykälän mukaan täytäntöön myös ulosottotoimin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annettussa laissa (367/1961) säädetyssä järjestyksessä. Ministeriön päätös kelpaa sellaisenaan ulosottoperusteeksi. Ulosottomenettelyssä

avustuksen saaja, joka on velvoitettu maksamaan avustusta takaisin, voi käyttää verojen ja maksujen ulosottotoimista annetussa laissa säädettyjä oikeussuojakeinoja.

32 §. *Tarkemmat säännökset.* Pykälässä annettaisiin valtuus säätää valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä avustuksen talousarvion mukaisesta hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta, selvityksistä ja avustuksen käytöstä sekä niihin liittyvistä tarpeellisista ehdoista ja määräyksistä. Pykälän nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa voidaan antaa talousarvion asianmukaiseksi toteuttamiseksi tarpeellisia, avustuksen saajan menettelyitä ja toimintaa avustuksen ja sillä hankitun omaisuuden käyttämisessä. Pykälässä säädettäväksi ehdotettua asetuksenantovaltuutta voidaan käyttää ainoastaan avustusta sisältävän määrärahan tai valtuuden sekä niiden käyttötarkoituksen toteuttamiseksi välttämättä tarpeellisten tarkempien säännösten antamiseen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarvittaessa kyseiseen käyttötarkoitukseen myönnettäviä avustuksia koskevia tarkentavia säännöksiä.

Ministeriön asetuksella voidaan antaa yksinomaan teknisluonteisia säännöksiä avustuksen hakemis- ja myöntämismenettelyistä.

Asetuksenantovaltuus kattaa avustuksen talousarvion mukaisen tarkemman myöntämisen, maksamisen ja käytön ja niihin liittyvät tarpeelliset ehdot. Ehdotetun pykälän nojalla annettavat asetukset eivät siten saa sisältää poikkeuksia talousarviosta eikä niillä voida sitoa eduskunnan budjettivallan käyttöä. Kyseessä ovat talousarvion asianomaisen momentin määräyksiä tarkentavat säännökset. Pykälän nojalla annettava asetus voi sisältää tarkempia säännöksiä esimerkiksi:

- myöntämisen tarkemmista perusteista eli millä perusteella avustusta voidaan myöntää
- käyttökohteista eli siitä, minkälaiseen toimintaan tai hankkeeseen avustusta voidaan myöntää ja mihin sitä saadaan käyttää
- yksityiskohtaisista tiedoista ja selvityksistä, joita on edellytettävä annettavaksi avustusta koskevan hakemuksen käsittelyä varten
- avustuksen hakuajoista ja hakemisen ja myöntämisen yksityiskohtaisista menettelyistä
- avustettavan hankkeen tai toiminnan ympäristövaikutusten tai työllisyys- tai muiden

vastaavien taloudellisten ja yhteiskunnallisten vaikutusten arvioimisesta ja selvittämisestä avustusta haettaessa tai avustusta käytettäessä

- avustuksen käyttöön hyväksyttävistä menoista sekä menoista ja kustannuksista, joihin avustusta ei saa käyttää
- avustuksen enimmäismäärästä avustettavan hankkeen tai toiminnan kokonaisrahoi- tuksesta ja hyväksyttävistä menoista sekä yleensäkin avustuksen määrästä
- avustettavasta toiminnasta tai hankkeesta kertyvien tulojen tai avustuksen saajan muiden tulojen vaikutuksesta myönnettävän avustuksen määrään
- avustuksen maksamisen edellytyksistä ja maksamisen menettelyistä
- avustuksen käyttämisen tavoista ja siinä noudatettavista ehdoista, rajoituksista ja menettelyistä
- sellaisen omaisuuden, jonka hankintaa on tuettu avustuksella, luovuttamista ja käyttö- tarkoitusta koskevista rajoituksista sekä näiden kestoajasta
- avustuksen käyttöajasta
- avustuksen saajan selvitysvelvollisuuden täyttämiseksi tarpeellisten tietojen ja selvitys- ten yksityiskohdista ja esittämisen ajankoh- dasta.

33 §. *Tarkemmat ohjeet.* Pykälässä todet- taisiin, että ministeriö voi antaa tarvittaessa tarkempia ohjeita eräistä avustuksen hake- mista, hakijan selvittämisvelvollisuutta, avustuksen maksamista ja avustuksen käyttöä sekä valvonnan toteuttamista koskevista tek- nisluonteisista yksityiskohdista.

34 §. *Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset.* Pykälä olisi tavanomainen voimaantulosään- nös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun hyväk- sytty laki on vahvistettu ja julkaistu. Pykäläs- sä ovat lisäksi tarpeelliset siirtymäsäännök- set.

Pykälän mukaan lain säännöksiä ei sovelle- ta sellaiseen avustukseen, joka on myönnetty ennen lain voimaantuloa. Tarkoituksena on, että avustuksen myöntämisaikana voi- massa olleita säännöksiä, hallinnollisia mää- räyksiä sekä avustuspäätöksessä asetettuja ehtoja sovellettaisiin lain voimaantulosta riippumatta kyseisen avustuksen toimeenpa- non ja käyttämisen kaikkiin jäljellä oleviin

vaiheisiin.

Kaikissa aikaisemmin avustuksen myöntämistä koskevissa päätöksissä ja avustukseen sovellettavissa yleisissä ehdoissa ei ole selkeitä säännöksiä myönnetyn avustuksen maksamisesta. Tämän vuoksi lain 11 §:ää avustuksen maksamisesta voidaan soveltaa täydentävänä säännöksenä silloin, kun ennen lain voimaantuloa myönnettyä avustusta koskevissa säännöksissä ja määräyksissä ei ole erikseen säännöksiä tai määräyksiä avustuksen maksamisesta.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotetun lain nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella annettaisiin säännökset muun muassa avustuksen hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä ja niihin liittyvistä tarpeellisista ehdoista. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tar-

kempia säännöksiä myös selvityksistä, vaikutusten arvioinnista, hakijan selvittämisvelvollisuudesta ja valvonnan toteuttamisesta.

Ministeriön asetuksella voitaisiin tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä teknisluonteisista yksityiskohdista, jotka koskevat avustuksen hakemista, hakijan selvittämisvelvollisuudesta, avustuksen maksamisesta sekä avustuksen käytöstä ja valvonnan toteuttamisesta.

3. Voimaantulo

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan päivänä kuuta 200 . Lain täytäntöönpanoon liittyviin toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä jo ennen kuin ehdotettu laki tulee voimaan.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

totopelien tuottojen käyttämisestä hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään niistä perusteista, edellytyksistä ja menettelyistä, joita noudatetaan myönnettäessä harkinnanvaraista avustusta hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämiseen sekä avustuksen käytöstä.

2 §

Tehtäviä hoitava viranomainen

Tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaa maa- ja metsätalousministeriö. Tehtävien hoitamista varten ministeriö voi asettaa hevosalousneuvottelukunnan. Neuvottelukunnan tehtävistä, kokoonpanosta, kokoontumisesta, päätösvaltaisuudesta ja muista teknisluonteisista seikoista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Avustuslajit

Avustusta voidaan myöntää yleisavustuksena tai erityisavustuksena.

Yleisavustus voidaan myöntää avustuksen saajan toimintaan yleisesti tai tiettyyn osaan sen toiminnasta.

Erityisavustus voidaan myöntää avustuksen saajalle erikseen yksilöityyn kohteeseen.

4 §

Keskusjärjestölle myönnettävien avustusten käyttötarkoitukset

Hevosjalostus- ja raviurheilujärjestöjen keskusjärjestölle ja ratsastusurheilujärjestöjen keskusjärjestölle voidaan myöntää avustusta seuraaviin tarkoituksiin:

- 1) neuvontaan, tiedottamiseen, koulutukseen, kehittämiseen, ohjaamiseen, valvontaan sekä kansainväliseen kilpailutoimintaan;
- 2) hevoskilpailujen palkintotukeen;
- 3) hevosten jalostustoimintaan;
- 4) hevoskasvatukseen ja -urheiluun;
- 5) hevoskilpailujen kehittämiseen ja valvontaan;
- 6) hevoskilpailuissa hevosten suorituskykyyn keinotekoisesti vaikuttavien lääkeaineiden taikka vastaavien aineiden tai valmistaiden valvontaan;
- 7) hevoskilpailuissa tarvittaviin kalusto-, kone- ja laitehankintoihin, rakentamiseen, perusparantamiseen ja kunnossapitoon.

5 §

Jäsenyhteisölle myönnettävien avustusten käyttötarkoitukset

Jäsenjärjestölle ja -yhteisölle (jäsenyhteisö) voidaan myöntää avustusta seuraaviin tarkoituksiin:

- 1) neuvontaan ja tiedotukseen;
- 2) hevosten jalostustoimintaan;

3) hevosklinikan rakennusten rakentamiseen, perusparantamiseen ja päivystyksen järjestämiseen;

4) raviradan toiminnan johtamiseen ja raviurheilun edistämiseen;

5) hevoskilpailujen ja totopelien järjestämiseen, kehittämiseen, valvontaan ja palkintotukeen;

6) hevosurheilutoiminnassa tarvittavan maa-alueen hankintaan, radan ja muiden alueiden sekä rakennusten rakentamiseen ja perusparantamiseen, kalusto-, kone- ja laitehankintoihin sekä kunnossapitoon sekä vuokrauskustannuksiin.

6 §

Keskusjärjestön kokonaan omistamalle osakeyhtiölle myönnettävien avustusten käyttötarkoitukset

Keskusjärjestön kokonaan omistamalle totopeliyhtiölle (yhtiö) voidaan myöntää avustusta seuraaviin tarkoituksiin:

1) totopelilaitteiden linja- huolto- ja asennuskuluihin;

2) totopeleissä tarvittavan kaluston ja laitteiden hankkimiseen ja kunnossapitoon;

3) palkintotukea edelleen kokonaisuudessaan raviradoille välitettäväksi.

7 §

Kunnalle myönnettävien avustusten käyttötarkoitukset

Kunnalle voidaan myöntää avustusta seuraaviin käyttötarkoituksiin:

1) raviradan rakentamiseen;

2) raviurheilutoiminnassa tarvittavan muun alueen rakentamiseen;

3) raveissa tarvittavien rakennusten rakentamiseen ja perusparantamiseen.

8 §

Avustuksen myöntämisen edellytykset

Avustusta voidaan myöntää valtion talousarvion rajoissa, ja myöntämisperusteet on so-

vitettava totopeleistä valtiolle kertyvien tulojen rajoissa.

Avustus voidaan myöntää saajalle sen omaan toimintaan tai hankkeeseen taikka käytettäväksi avustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun tahon toiminnan tai hankkeen avustamiseen. Jos avustus myönnetään käytettäväksi avustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun tahon toiminnan tai hankkeen avustamiseen, on avustuksen saajan tehtävä sopimus avustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista toimintaa tai hanketta toteuttavan tahon kanssa. Sopimusta ei kuitenkaan tarvita myönnettäessä kasvatustukea keskusjärjestön ohjaamana hevosen omistajalle.

Keskusjärjestölle, jäsenyhteisölle, kunnille tai yhtiölle avustusta myönnettäessä on otettava huomioon kohteena olevan hevoskasvatus- ja urheilutoiminnan laatu, laajuus ja kehitys sekä neuvontapalvelujen kysyntä ja tarve.

9 §

Avustuksen hakeminen

Avustusta haetaan kirjallisesti. Ministeriön tulee tiedottaa sopivalla tavalla mahdollisuudesta hakea avustusta sekä hakemismenettelystä.

Jäsenyhteisön on toimitettava yleisavustusta koskeva hakemus keskusjärjestölleen. Keskusjärjestön tulee laatia omasta ja jäsenjärjestöjensä hakemuksista yhteenveto, joka on toimitettava ministeriölle. Ministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset hakemusten määrä-ajoista.

Keskusjärjestön osallistuessa hakemuksen käsittelyyn sovelletaan käsittelyssä hallintomenettelylakia (598/1982), kielilakia (148/1922), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sekä valtion virkamieslain (750/1994) 14 ja 15 §:ää.

Avustuksen hakijan tulee antaa hakemuksen yhteydessä oikeat ja riittävät tiedot avustuksen käyttötarkoituksesta sekä niistä muista seikoista, joita ministeriö tarvitsee hakemuksen ratkaisemiseksi.

10 §

Avustuspäätös

Ministeriö tekee avustusta koskevassa asiassa kirjallisen avustuspäätöksen.

Avustuspäätöksestä, jolla avustus myönnetään, tulee käydä ilmi ainakin avustuksen:

- 1) saaja;
- 2) käyttötarkoitus; sekä
- 3) määrä

Avustuspäätökseen voidaan ottaa avustuksen myöntämisen, maksamisen ja avustuksen käyttämisen edellytysten toteutumisen varmistamiseksi välttämättömiä ehtoja ja rajoituksia.

11 §

Avustuksen maksaminen

Ministeriö maksaa avustuksen myöntämispäätöksessä määrätyn edellytyksin, valtiolle totopeleistä kertyvän osuuden puitteissa.

Avustus maksetaan avustuksen saajalle yhtenä tai useampana eränä kustannusten ajoittumisen perusteella.

Avustuksesta voidaan maksaa ennakkoa, jos se on avustuksen käytön kannalta perusteltua sekä sen valvonnan kannalta tarkoitukseenmukaista.

Avustuksen saajan tulee antaa ministeriölle avustuksen maksamiseksi oikeat ja riittävät tiedot.

12 §

Avustuksen käyttö

Avustusta saadaan käyttää ainoastaan avustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa tai 32 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään, avustuksen saajan on noudatettava avustuksen käytössä, avustettavassa hankkeessa tai toiminnassa avustuspäätöksessä asetettuja ehtoja ja rajoituksia.

Jos avustus on myönnetty tiettyä, avustuspäätöksessä määriteltyä käyttötarkoitusta varten käytettävän omaisuuden hankintaan tai perusparannukseen, ei kyseistä omaisuutta

saa käyttää pysyvästi muuhun kuin avustuspäätöksessä määriteltyyn käyttötarkoitukseen eikä omaisuuden omistus- tai hallintaoikeutta saa luovuttaa toiselle avustuspäätöksessä määrättyä avustuksen kohteena olevan omaisuuden käyttöaikana. Avustuspäätöksessä avustuksen kohteena olevan omaisuuden käyttöajaksi saadaan määrätä enintään 10 vuotta avustuksen tai sen viimeisen erän maksamisesta.

Edellä 3 momentissa tarkoitettu avustuksen kohteena olevan omaisuuden käyttöaika on kuitenkin 30 vuotta avustuksen myöntämisestä silloin, kun avustus on myönnetty kiinteän omaisuuden, rakennuksen tai rakennuksessa olevan huoneiston hankintaan tai perusparannukseen. Tämän lain 32 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tai avustuspäätöksessä voidaan kuitenkin määrätä sovellettavaksi lyhyempikin käyttöaika, jos tämä on perusteltua avustuksen käyttötarkoituksen kannalta.

Avustuksen saajan tulee antaa ministeriölle avustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot.

Avustuksen saajan tulee ilmoittaa viipymättä ministeriölle avustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen vaikuttavasta muutoksesta tai muusta avustuksen käyttöön vaikuttavasta muutoksesta.

13 §

Avustusten valvonta

Ministeriö valvoo avustuksen asianmukaista käyttöä hankkimalla avustuksen käyttö- ja seurantatietoja sekä muita tietoja samoin kuin tekemällä tarvittavia tarkastuksia.

14 §

Tarkastusoikeus

Ministeriöllä on oikeus suorittaa avustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa tarpeellisia, avustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia. Jos avustus on myönnetty 8 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla käytettäväksi avustuspäätöksen mukaisesti käyttötarkoitusta toteuttavan muun ta-

hon hankkeeseen tai toimintaan, on ministeriöllä oikeus tarvittaessa tarkastaa avustuspäätöksen mukaista toimintaa tai hanketta toteuttavan tahon taloutta ja toimintaa.

Ministeriö voi päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai ulkopuolisen tilintarkastajan suorittamaan 1 momentissa tarkoitettuja tarkastuksia.

Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaisissa (936/1994) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1998) tarkoitettu hyväksytty tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja.

Ulkopuolinen asiantuntija voi ministeriön pyynnöstä avustaa tarkastuksessa.

Tilintarkastajaan ja ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan hallintomenettelylakia, kielilakia, viranomaisten toiminnan julkisudesta annettua lakia sekä valtion virkamieslain 14 ja 15 §:ää.

Tilintarkastaja ja ulkopuolinen asiantuntija ovat tämän lain mukaisia tehtäviään suorittaessaan rikosoikeudellisessa virkavastuussa.

15 §

Tarkastuksen suorittaminen

Avustuksen saajan on korvauksetta annettava tarkastusta suorittavalle virkamiehelle ja 14 §:n 5 momentissa tarkoitettulle tilintarkastajalle kaikki tarkastuksen kannalta tarpeelliset tiedot ja selvitykset, asiakirjat, tallenteet ja muu aineisto sekä muutoinkin avustettava tarkastuksessa.

Tarkastusta suorittavalla virkamiehellä ja 14 §:n 5 momentissa tarkoitettulla tilintarkastajalla on oikeus ottaa tarkastuksen kohteena oleva aineisto haltuunsa. Aineiston haltuunotosta on tarkastuksen yhteydessä laadittava pöytäkirja. Siinä on mainittava haltuunoton tarkoitus ja haltuunotettu aineisto. Aineisto on palautettava viipymättä, kun sitä ei enää tarvita tarkastuksen suorittamiseksi.

Tarkastusta suorittavalla virkamiehellä ja 14 §:n 5 momentissa tarkoitettulla tilintarkastajalla on oikeus päästä tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa valtionavustuksen saajan hallinnassa tai käytössä oleviin liike-, varas-

to- tai muihin vastaaviin ammatin tai elinkeinon harjoittamiseen käytettäviin tiloihin ja muille alueille, joiden olosuhteilla on merkitystä avustuksen myöntämiseen ja käytön valvontaan. Tarkastuksia ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

16 §

Virka-apu

Ministeriöllä on oikeus saada poliisi-, tullivero- ja ulosottoviranomaisilta tarpeellista virka-apua tässä laissa tarkoitettujen valvonta- ja tarkastustehtävien hoitamisessa.

17 §

Maksatuksen keskeytys

Ministeriö voi tehdä päätöksen avustuksen maksamisen keskeyttämisestä, jos:

1) on perusteltua aihetta epäillä, että avustuksen saaja ei menettele 12 §:ssä tarkoitettulla tavalla;

2) ne perusteet, joilla avustus on myönnetty, ovat olennaisesti muuttuneet; tai

3) Euroopan yhteisön lainsäädännössä tätä edellytetään.

18 §

Avustuksen palauttaminen

Avustuksen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti tai liikaa taikka muutoin ilmeisen perusteettomasti saamansa avustus tai sen osa. Avustuksen saajan tulee myös palauttaa avustus tai sen osa, jos sitä ei voida käyttää avustuspäätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 10 euroa, palauttaminen saadaan jättää tekemättä.

19 §

Avustuksen takaisinperintä

Ministeriön on päätöksellään määrättävä avustuksen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu avustus takaisin perittäväksi, jos avustuksen saaja on:

1) jättänyt palauttamatta sellaisen avustuksen tai sen osan, joka 18 §:n mukaan on palautettava;

2) käyttänyt avustuksen olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty;

3) antanut ministeriölle väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan avustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin, taikka salannut sellaisen seikan; tai

4) muutoin näihin verrattavalla tavalla olennaisesti rikkonut avustuksen käyttöä koskevia säännöksiä tai avustuspäätöksen ehtoja.

20 §

Avustuksen harkinnanvarainen takaisinperintä

Ministeriö voi päätöksellään määrätä avustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun avustuksen tai sen osan takaisin perittäväksi, jos:

1) avustuksen saaja on menetellyt 12 §:n vastaisesti;

2) avustuksen saaja on kieltäytynyt antamasta 14 §:n 1 momentissa tarkoitettua aineistoa tai avustamasta momentissa tarkoitulla tavalla tarkastuksessa;

3) avustuksen saaja on lopettanut avustuksen kohteena olleen toiminnan tai supistanut sitä olennaisesti taikka luovuttanut tällaisen toiminnan toiselle;

4) avustuksen saaja on luovuttanut toiselle omistus- tai hallintaoikeuden omaisuuteen, joka on hankittu avustuksella;

5) avustuksen saaja on pysyvästi muuttanut valtionavustuksen kohteena olleen omaisuuden käyttötarkoitusta;

6) avustuksen saaja on joutunut ulosotto-toimenpiteen kohteeksi, selvitystilaan, konkurssiin taikka yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitettun saneerausmenettelyn kohteeksi, jollei valtionavustuksen käyttötarkoituksesta muuta johdu; tai

7) avustuksen maksamisen lopettamiseen tai takaisinperimiseen on muu tässä momentissa mainittuihin seikkoihin verrattava erityinen syy.

Jos avustuksen kohteena ollut omaisuus on tuhoutunut tai vahingoittunut edellä 12 §:ssä

säädettynä avustuksen käyttöaikana eikä tuhoutuneen tai vahingoittuneen omaisuuden tilalle hankita uutta vastaavaa omaisuutta, ministeriö voi päätöksellään määrätä avustuksen maksamisen lopetettavaksi ja mahdollisesta vakuutuskorvauksesta tai muusta korvauksesta takaisin perittäväksi määrän, joka vastaa avustuksen osuutta omaisuuden alkuperäisestä hankintamenosta.

Ministeriö voi päätöksellään myös määrätä avustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun avustuksen takaisin perittäväksi, jos Euroopan yhteisön lainsäädännössä tätä edellytetään.

21 §

Korko ja viivästyskorko

Avustuksen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisinperittäväälle määrälle korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä avustuksen maksupäivästä sen takaisinmaksupäivään.

Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään asetettuna eräpäivänä, on avustuksen saajan maksettava sille vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettun korkokannan mukaan.

22 §

Kohtuullistaminen

Ministeriö voi 18—20 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa päättää, että osa palautettavasta tai takaisinperittävästä määrästä, sille laskettavasta korosta tai viivästyskorosta jätetään perimättä, jos täysimääräinen takaisinperintä on kohtuuton avustuksen saajan taloudelliseen asemaan ja olosuhteisiin tai avustuksella hankitun omaisuuden laatuun nähden taikka takaisinperinnän perusteena olevaan menettelyyn tai olosuhteiden muutokseen nähden.

Erityisen painavasta syystä ministeriö voi päättää, että 18—20 §:n mukaisesti takaisin perittävä määrä, sille laskettava korko tai viivästyskorko jätetään kokonaan perimättä.

23 §

Yhteisvastuullisuus

Jos avustus on myönnetty yhteisesti useammalle avustuksen saajalle, kaikki saajat vastaavat yhteisvastuullisesti avustuksen takaisin maksamisesta. Avustuksen saajien kesken vastuu jakautuu siinä suhteessa kuin avustuksen saaja on osallistunut palautusvelvollisuuden perusteena olleeseen toimintaan.

24 §

Takaisinperinnän määräaika

Ministeriön on tehtävä 19 ja 20 §:ssä tarkoitettu päätös viipymättä ja erityisestä syystä viimeistään kahden kalenterivuoden kuluessa sen jälkeen, kun ministeriön tietoon on tullut sellainen seikka, jonka nojalla avustuksen maksamisen keskeyttämiseen tai lopettamiseen taikka avustuksen takaisinperimiseen voidaan ryhtyä.

Avustuksen, sille maksettavan koron tai viivästyskoron takaisinperimiseen ei saa ryhtyä, kun 10 vuotta on kulunut avustuksen tai sen viimeisen erän maksamisesta. Jos 32 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tai avustuspäätöksessä asetetaan määräaika avustuksen tai sillä tuetun omaisuuden käyttämiseksi edellä 12 §:ssä säädetyllä tavalla, 10 vuoden määräaika lasketaan tämän ajan päättymisestä.

25 §

Vanheneminen

Oikeus saada maksatus myönnetystä avustuksesta raukeaa, jos avustuksen saaja ei ole esittänyt avustuksen maksamista varten tarvittavaa hyväksyttävää selvitystä 32 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tai avustuspäätöksessä asetettuun määräaikaan mennessä. Jos tällaista määräaika ei ole erikseen säädetty tai määrätty, raukeaa oikeus maksatukseen kahden vuoden kuluessa sen varainhoitovuoden päättymisestä, jonka kuluessa avustus on myönnetty.

Edellä 18 §:ssä säädetty velvollisuus palauttaa avustus tai sen osa raukeaa, kun 10 vuotta on kulunut avustuksen tai sen viimeisen erän maksamisesta. Jos 32 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tai avustuspäätöksessä asetetaan määräaika avustuksen tai sillä tuetun omaisuuden käyttämiseksi 12 §:ssä säädetyllä tavalla, palautusvelvollisuus kuitenkin raukeaa, kun 10 vuotta on kulunut avustuksen tai sillä tuetun omaisuuden käyttämiseksi asetetun määräajan päättymisestä.

26 §

Kuittaus

Takaisin perittävä määrä korkoineen voidaan periä siten, että se vähennetään samalle avustuksen saajalle maksettavasta muusta ministeriön myöntämästä avustuksesta.

27 §

Tietojensaanti viranomaiselta

Tietojen saantiin ja salassapitoon sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriöllä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muilta viranomaisilta tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömiä tietoja:

- 1) avustuksen hakijan ja saajan taloudellisesta asemasta;
- 2) avustuksen hakijan ja saajan julkisista tuista;
- 3) avustuksen hakijaa ja saajaa koskevista muista seikoista, joilla on olennaista merkitystä tämän lain noudattamisen varmistamiseksi avustuksen myöntämisessä, maksamisessa ja käytön valvonnassa.

28 §

Tietojen luovuttaminen

Tämän lain nojalla saatujen tietojen luovuttamiseen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta, ministeriöllä on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus luovuttaa tietoja:

1) poliisi- ja muulle esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi taikka syyttäv viranomaiselle syyteharkintaa varten;

2) tämän lain soveltamista koskevan viranomaisten selvityksen tai tieteellisen tutkimuksen tekemiseksi, jos tietojen luovuttaminen on välttämätöntä selvityksen tai tutkimuksen tekemiseksi;

3) toimivaltaiselle Euroopan unionin toimielimelle tai unionin muulle elimelle sekä toisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle Euroopan yhteisön säädösten tai muun Suomen jäsenyyteen Euroopan unionissa liittyvän velvoitteen sitä edellyttäessä.

4) Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen sitä edellyttäessä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon tiedot on luovutettu.

29 §

Tiedoksianto

Ministeriön muu kuin 17—20 ja 26 §:ssä tarkoitettuasiassa tekemä päätös voidaan lähettää asianosaiselle tiedoksi postitse. Jollei muuta näytetä, katsotaan asianosaisen saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä siitä, kun päätös on annettu postin välittävänä. Tiedoksiannossa on muuten noudatettava, mitä tiedoksiannosta hallintoasioissa säädetään.

30 §

Muutoksenhaku

Ministeriön päätökseen saa hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Ministeriön päätöstä koskeva valitus voidaan toimittaa suoraan korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

31 §

Täytäntöönpano

Ministeriön päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Edellä 18 ja 19 §:ssä tarkoitettuasiassa voidaan ministeriön päätös panna täytäntöön verojen ja maksujen perimisestä ulosottoin annetussa laissa (367/1961) säädettyssä järjestyksessä.

32 §

Tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä tämän lain soveltamisalaan kuuluvan avustuksen talousarvion mukaisesta hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä ja niihin liittyvistä tarpeellisista ehdoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Ministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä teknisluonteisista yksityiskohdista, jotka koskevat avustuksen hakemista, hakijan selvittämisvelvollisuutta, avustuksen maksamista sekä avustuksen käyttöä ja valvonnan toteuttamista.

33 §

Ministeriön tarkemmat ohjeet

Ministeriö voi antaa tarkempia ohjeita teknisluonteisista yksityiskohdista, jotka koskevat avustuksen hakemista, avustuksen hakijan selvittämisvelvollisuutta, avustuksen saajan kirjanpitovelvollisuutta avustuksen maksamista sekä avustuksen käyttöä ja valvonnan toteuttamista.

34 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000 .

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetyn avustuksen käytössä ja valvonnassa, palauttamisessa ja takaisinperinnässä sekä sitä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhausta

noudatetaan avustuksen myöntämisaikajankoh-
tana voimassa olleita säännöksiä sekä avus-
tuspäätöksessä asetettuja ehtoja. Jollei avus-
tuspäätöksessä, joka on tehty ennen tämän
lain voimaantuloa, ole maksamisesta toisin

määrätty, noudatetaan kuitenkin 11 §:ää.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
sen täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toi-
menpiteisiin.

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri Sinikka Mönkäre